

संसद्मा प्रधानमन्त्री दाहालको आत्मालोचना

थोरै भावनामा म आएँ । मैले त्यो कुरा नभने हुन्थ्यो । भन्नुपर्ने जरुरी थिएन । तर मैले भने । मनमा आयो भने । राष्ट्रप्रति नै घात गर्ने कुरा हो त यो ?

पुष्पकमल दाहाल प्रधानमन्त्री

जेबी योजन

काठमाडौं- आफ्नै बोली गलपसो बनेपछि सोमवार प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल आत्मालोचनाका लागि संसद्को रोस्ट्रममा उभिए । पटक-पटक पदबाट राजीनामा माग्नको सम्झेर होला, रोस्ट्रममा उभिनसाथ दाहाल आक्रोशित सुनिए । 'स्पष्टीकरणको मौका नदिई राजीनामा माग्ने ?' उनको प्रश्न थियो, 'संसद्को मर्यादा यही हो ?' दाहालले प्रश्नमाथि प्रश्न गरे । 'के प्रतिपक्षीले राजीनामा माग्नेबित्तिकै प्रधानमन्त्रीबाट राजीनामा दिनुपर्ने हो ?' यति सोधेपछि 'कुल' भए उनी । आफू 'काउन्टर'का लागि उपस्थित नभएको उल्लेख गर्दै आत्मालोचनातर्फ अघि बढे । 'एकपटक मलाई प्रधानमन्त्री बनाउन धेरैपटक दिल्ली पनि जानुभयो । काठमाडौंमा पार्टीका नेताहरूसँग उहाँले लगातार छलफल गर्नुभयो । उहाँ राजनीति सफा

हामीले उहाँ (प्रधानमन्त्री)को पारिवारिक पीडामा मजाक गरेका होइनौं । हामी अरु केहीजस्तो निर्दयी होइनौं र छैनौं । देशको प्रधानमन्त्रीको अभिव्यक्ति र व्यवहारप्रति कठोर प्रश्न छन् ।

योगेशकुमार भट्टराई सांसद, नेकपा एमाले

भयो भनेमात्रै देश विकास हुन्छ भन्ने विश्वास पनि गर्नुहुन्छ,' सरदार प्रितम सिंहवारे अधिल्लो साता (१८ असार)मा दिएको यही अभिव्यक्तिका कारण रोस्ट्रममा स्पष्टीकरणका लागि उभिनुप्यो प्रधानमन्त्रीलाई । यही बोलीका कारण प्रमुख प्रतिपक्षी दल नेकपा एमालेले लगातार गरेको संसद् अवरोध र राजीनामाको मागले हैरान भएका दाहालले सुरुमै प्रितम सिंहसँगको साइनो जोडे । 'छोरी ज्ञानुको उपचारको क्रममा नेपालबाट नेपालबाट दिल्लीको अस्पतालमा जानुपर्ने भयो । २०६८/७९ सालको कुरा । मेरो छोरा प्रकाश-उसको पनि अवसान भइसकेको छ,' सरदारसँगको साइनो जोड्दै दाहालले भने, 'सरदार प्रितम सिंहसँग काठमाडौंमै एक किसिमको सम्बन्ध बनिसकेको थियो । छोरीको उपचारका क्रममा दिल्लीमा मेरो आफ्नै फ्ल्याट छ भने ।' सोही बेला भावनात्मक कुरा भएको उनको भनाइ थियो । (बाँकी पृष्ठ ३ मा)

अमेरिकी चासोले अष्टेरोमा देउवा

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- नेपाली राजनीतिको आवरण हेर्दा शेरबहादुर देउवा नेपाली कांग्रेसका सभापतिमात्र हैनन, सत्ताको हताकर्तासमेत हुन् । प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाललाई छेउकुना गर्ने शक्ति भएका देउवा अहिले निकै आपत्तमा परेका चर्चा चलन थालेको छ । आफ्ना विश्वासपात्र बालकृष्ण खाण पक्राउ परेयता देउवा राजनीतिक गतिविधिमा खासै खुलेर लागेको देखिँदैन । नेपालीलाई नक्कली भुटानी शरणार्थी बनाएर अमेरिका पठाउने प्रकरणमा खाण अहिले जेलमा छन् । देउवानिकट कांग्रेस नेता आडटावा शेर्पा पनि जेलमै छन् । अरु अभियुक्तसहित दुवै कांग्रेस नेता पूर्णकक्षा लागि थुनामा पर्दा हरेक दिन खाण पक्षधर नेताहरू धुम्बाराहीस्थित देउवानिवास घाउँछन्, खाणलाई छुटाउन खबरदारी गर्छन् । त्यही कारणले होला केन्द्रीय सदस्यसमेत रहेका खाणलाई देउवाले अहिलेसम्म कारवाहीको डण्डा चलाउन सकेका छन् ।

पछिल्लोपटक आरजुमाथि अनुसन्धान फेरि सोफिनु कांग्रेस सभापति देउवालाई थप अष्टेरो पार्नु भएको बताइएको छ

कांग्रेस महामन्त्री गगन थापाले कांग्रेससभित्रका जुलाई पैसा दिएको भन्दै पक्राउ परेका सन्देश शर्माको वयान दिएका थिए । आरजुले अडियो 'फेक' भन्दै नेपाल

असन्तुष्टि निरन्तर पोख्न थालेको घटनाबाट देउवा भनै अष्टेरोमा

पछिल्लोपटक नेपाली राजनीतिमा अमेरिकी चासो बढ्न थालेको कांग्रेस नेता डा. नारायण खड्काबाटै पुष्टि

प्रहरीको साइबर ब्युरोमा निवेदन दिँदा बालबाल बचेकी थिइन्, अनुसन्धानबाट । तर, उक्त स्वर सन्देश शर्माकै भएको पुष्टि

प्रहरीले गरेको छ । भुटानी शरणार्थी प्रकरणमा पक्राउ परेर थुनामा रहेका डाडका शर्मा ठगी तथा संगठित अपराध कसुर मुद्दामा अनुसन्धानका लागि थुनामा छन् । त्यही निवेदनमाथि अनुसन्धान गर्दा त्यो अडियो शर्माको आवाजसँग मिल्ने आइतवारमात्र नेपाल प्रहरीका प्रवक्ता कुबेर कडायतले जानकारी दिएका हुन् । सोमवार आरजुले उक्त स्वर सन्देशकै भएको स्विकारेकी छन् ।

'त्यो मान्छे केसमा मुछिएको मान्छे हो । तर उसले भनेको वयान रालत हो,' प्रतिनिधिसभाको बैठकपछि सञ्चारकर्मीसँग कुराकानी गर्दै आरजुले आफू चोखै रहेको दावी गरिन् । मञ्जु खाण लामो समय फरार रहेपछि सदनमा उपस्थित भएकी थिइन् । पछिल्लोपटक आरजुमाथि अनुसन्धान सोफिनु कांग्रेस सभापति देउवालाई थप अष्टेरो पार्नु भएको बताइएको छ । केही समयअघि भ्रष्टाचार काण्डमै जेल परेर अहिले साधारण जीवन बिताइरहेको जेपी गुप्ताले प्रधानमन्त्री दाहालको टाँगेटमा आरजु पर्ससके बताएका थिए । खाण पक्राउपछि गुप्ताले भनेका थिए, 'देउवाले यसरी पुलपुलाएको ब्याक्ति अथवा टाँगेट दिएको व्यक्तिलाई कारवाहीको प्रक्रियामा तान्नु भनेको अनुसन्धान तार्किक निष्कर्षतिर जाँदै छ भन्न सकिने आधार हो । अब दाहालसँग देउवाले 'कम्प्रोमाइज' गर्नुपर्ने अवस्था आउनसक्छ । किनभने, दाहालको हात शेरबहादुरको भान्साघरमा पुगिसकेको छ । भान्साघरमा (बाँकी पृष्ठ २ मा)

सन्दर्भ : वैदेशिक रोजगार

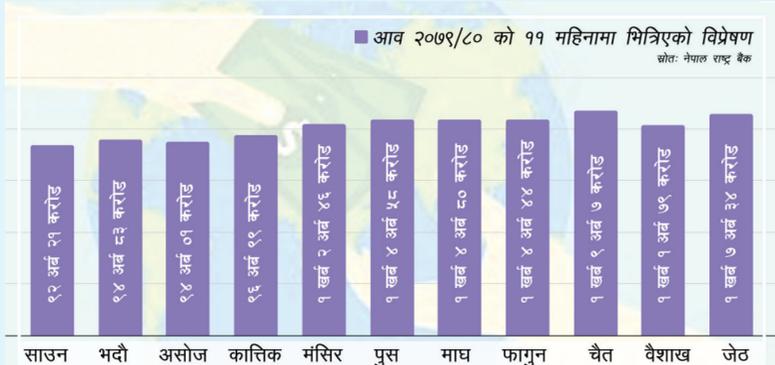
२३ प्रतिशतले बढ्यो रेमिट्यान्स ११ महिनामा भित्रियो ११ खर्ब १२ अर्ब

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- चालु आर्थिक वर्षको ११ महिनामा नेपालमा भित्रिने विप्रेषण (रेमिट्यान्स) अधिल्लो वर्षको तुलनामा करिब २३ प्रतिशतले बढेको छ । नेपाल राष्ट्र बैंकले सोमवार सार्वजनिक गरेको देशको वर्तमान आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति प्रतिवेदनमा विप्रेषण आप्रवाह २२.७ प्रतिशतले बढेको पाइएको हो । प्रतिवेदनअनुसार जेट मसान्तसम्म कूल ११ खर्ब १२ अर्ब ५२ करोड रूपैयाँ बराबरको विप्रेषण मुलुक भित्रिएको छ । अधिल्लो वर्षको सोही अवधिमा विप्रेषण आप्रवाह ४.१ प्रतिशतले बढेको थियो । चालु आर्थिक वर्षमा वैदेशिक रोजगारीमा जाने नेपालीको संख्या उच्च दरमा बढेको छ । जसले रेमिट्यान्स आप्रवाह बढाउन भूमिका खेलेको हो । समीक्षा अवधिमा वैदेशिक रोजगारीका लागि अन्तिम श्रम स्वीकृति (संस्थागत तथा व्यक्तिगत-नयाँ) लिने नेपालीको संख्या ४६.६ प्रतिशतले बढि भई चार लाख ५९ हजार ४१५ पुगेको तथ्यांक छ । त्यसैगरी, वैदेशिक रोजगारीका लागि पुनः श्रम स्वीकृति लिने नेपालीको संख्या समीक्षा अवधिमा ०.५ प्रतिशतले बढि भई दुई लाख ६० हजार २६२ पुगेको छ । अधिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो संख्या २.८३ प्रतिशतले बढेको थियो । समीक्षा अवधिमा अमेरिकी डलरमा पनि विप्रेषण आप्रवाह १३ प्रतिशतले बढेको छ । अमेरिकी डलरमा भित्रिएको विप्रेषण साउनदेखि जेट मसान्तसम्मको अवधिमा आठ अर्ब ५१ करोड पुगेको राष्ट्र बैंकको तथ्यांक छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो आप्रवाह १.८ प्रतिशतले बढेको थियो । केन्द्रीय बैंकका अनुसार समीक्षा अवधिमा खुद ट्रान्सफर २१.९ प्रतिशतले बढि भई १२ खर्ब २९ अर्ब ८२ करोड रूपैयाँ पुगेको छ । अधिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो ट्रान्सफर ३.८ प्रतिशतले बढेको थियो ।

चैतमा सबैभन्दा धेरै साउनमा न्यून

चालु आर्थिक वर्षको चैत महिनामा सबैभन्दा बढी रेमिट्यान्स भित्रिएको छ । राष्ट्र बैंकको तथ्यांकअनुसार चैतमा एक खर्ब नौ अर्ब सात करोड रूपैयाँ रेमिट्यान्स भित्रिएको हो । त्यसपछि वैशाखमा केही घटे पनि जेटमा फेरि सुधार

चालु आर्थिक वर्षको चैत महिनामा सबैभन्दा बढी एक खर्ब नौ अर्ब सात करोड र साउनमा सबैभन्दा कम ९२ अर्ब २१ करोड रूपैयाँ बराबर रेमिट्यान्स भित्रिएको तथ्यांक छ ।

आएको तथ्यांक छ । वैशाखमा एक खर्ब एक अर्ब ७९ करोड रूपैयाँ बराबरको रेमिट्यान्स भित्रिएकोमा जेट महिनामा करिब छ अर्ब रूपैयाँले बढेर एक खर्ब सात अर्ब ३४ करोड रूपैयाँ पुगेको राष्ट्र बैंकको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ । चालु आर्थिक वर्षको सुरुआती महिना अर्थात् साउनमा सबैभन्दा कम ९२ अर्ब २१ करोड रूपैयाँ बराबरको रेमिट्यान्स भित्रिएको थियो । भदौमा ९४ अर्ब ८२ करोड, असोजमा ९४ अर्ब एक करोड, कात्तिकमा ९६ अर्ब ९९ करोड रूपैयाँ बराबरको रेमिट्यान्स भित्रिएको थियो । मंसिर महिनापछि भने यस्तो रकम मासिक एक खर्ब नाघेको तथ्यांक छ । मंसिरमा एक खर्ब दुई अर्ब ४६ करोड रूपैयाँ, पुसमा एक खर्ब चार अर्ब ५८ करोड, माघमा एक खर्ब चार अर्ब ८० करोड, फागुनमा एक खर्ब चार अर्ब ४४ करोड बराबर रेमिट्यान्स भित्रिएको छ । यसरी चालु आर्थिक वर्षको ११ महिनामा रेमिट्यान्सबापत

भित्रिने रकम उत्साहजनक रूपमा बढेर ११ खर्ब १२ अर्ब रूपैयाँ पुगेको हो । यद्यपि, यो रकम वैधानिक च्यानल अर्थात् बैंकिङ च्यानलमार्फत भित्रिएको मात्रै हो । यसबाहेक हुण्डीलगायत अवैधानिक बाटोबाट समेत ठूलो रकम भित्रिने गरेको छ । राष्ट्र बैंकले अवैधानिक च्यानलबाट रकम भित्रिने नदिन विभिन्न अभियान चाल्दै आए पनि त्यस्तो कार्य रोकिएको छैन । विदेशबाट त्यसरी रकम पठाउने व्यक्तिले जोखिम मोल्नुपर्छ भने राज्यकोषमा जम्मा हुने करसमेत गुमिरहेको हुन्छ । सरकारले लक्ष्यअनुसार राजस्व संकलन गर्न नसकेको तथा वैदेशिक अनुदानको रकमसमेत घट्दा अर्थतन्त्रमा परेको समस्यालाई बढ्दो रेमिट्यान्सले ठूलो राहत दिएको छ । मुलुकको अर्थतन्त्रको करिब २५ प्रतिशत हिस्सा रेमिट्यान्समा निर्भर रहेको छ । यसरी रेमिट्यान्समा निर्भर रहनु राम्रो नभएको अर्थविदहरूको भनाइ छ । मुलुकमा रोजगारीको पर्याप्त अवसर नहुँदा दैनिक करिब दुई हजारको संख्यामा नेपाली युवा वैदेशिक रोजगारीमा गइरहेको तथ्यांक छ । यसरी विदेशिने श्रमिकहरूले पठाउने रेमिट्यान्सले नै मुलुकको अर्थतन्त्र धानिरहेको छ । सरकारले स्वदेशमै रोजगारी सिर्जना गर्ने बताए पनि राजनीति अस्थिरता कायमै रहँदा त्यो सम्भव हुन सकेको छैन । जसले गर्दा बाध्यतात्मक रूपमा विदेशिने क्रम रोकिने छैन तत्काल देखिँदैन ।

जनहितमा जारी सन्देश

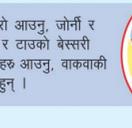
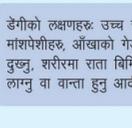

सुरक्षित रहौं रोकथाम गरौं नियन्त्रण गरौं

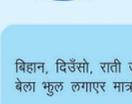
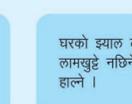
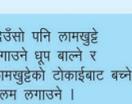
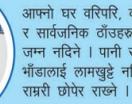
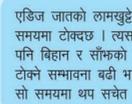
डेगी रोग डेगी भाइसबबाट संक्रमित एडिज जातको लामखुटेको टोकाईबाट मात्र सवर्ध छ ।

थोरै मात्र पानी जम्मा भएको भौडामा पनि यो लामखुटेले फुल पाउँछ र यसको वृद्धि विकास हुन्छ ।

डेगीबाट बच्ने उपायहरू

लामखुटेले फुल पार्न सक्ने संभावित घर भित्र र वरपरका पानी जमेको ठाउँहरू र पानी राख्ने भाँडोहरू खोजी खोजी सफा गरौं र लामखुटेको फुल नष्ट गरौं ।

विज्ञहरूको सुभाव

डेङ्गीको संक्रमण फैलिन नदिऔं

काठमाडौं (प्रसा)- पछिल्लो चार महिनामा एक हजार १९२ जना संक्रमित र एक जनाको मृत्यु भएसँगै डेङ्गीको संक्रमणबाट बच्न विज्ञहरूले सुभाव दिएका छन्। सोमबार यहाँ 'डेङ्गी रोगको रोकथाम तथा नियन्त्रण सम्बन्धमा' सम्बन्धी अन्तरक्रियामा इर्पाइमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखाका इर्पाइमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखाका निर्देशक डा. रुद्र मरासिनीले डेङ्गीको संक्रमण बढेको र जतिबेला पनि महामारी फैलिन सक्ने भन्दै सचेत गराए। डेङ्गी संक्रमणको तथ्यांक प्रस्तुत गर्दै उनले भने, 'असार २३ गतेसम्म एक हजार १९२ जनामा डेङ्गी संक्रमण देखिएको छ। महामारी जतिबेला पनि फैलिन सक्छ। महामारी फैलिन नदिन हामी सबैले डेङ्गी नियन्त्रण र रोकथामका लागि प्रयास बढाउनुपर्छ।'

उनका अनुसार तथ्यांकमा समावेश हुन नसकेका संक्रमितको संख्या धेरै छ। 'हाम्रो रेकर्डमा धेरै रिपोर्टिङ भएको छैन। लक्षण नदेखिएका विरामीवाहेक निजी अस्पताल वा स्वास्थ्य संस्थामा जाने विरामीको संख्या तथ्यांकमा समावेश हुन सकेको छैन। त्यसकारण पनि संक्रमितको संख्या तथ्यांकमा भन्दा धेरै भएको हाम्रो आकलन हो,' उनले भने।

स्वास्थ्य सेवा विभागका महानिर्देशक दीपेन्द्रमण सिंहले विभागले तीनै तहको सरकारसँग डेङ्गी नियन्त्रणका लागि सहकार्य गरिरहेको बताए। उनले डेङ्गीको संक्रमण बढ्दै गए पनि सामान्य रोकथामका छाला गर्दा यसको जोखिम कम हुने बताए। उनले भने, 'घर होस् वा कार्यालयमा डेङ्गी संक्रमण फैलाउने लामखुट्टेको फुल पार्नसक्ने ठाउँ नष्ट गर्ने तथा गमला, टायर वा कुनै पनि खुला भाँडामा पानी जम्न नदिने।'

एडिस लामखुट्टेको टोकाइबाट मानिसमा सार्ने भाइरल संक्रमण, डेङ्गीको सेरोटाइप प्रत्येक वर्ष परिवर्तन हुने गरेको छ। एडिस जातको लामखुट्टेको अण्डा एक वर्षसम्म जीवित रहन्छ। यो लामखुट्टे दिउँसोको समयमासमेत बढी सक्रिय हुने गर्दछ। इर्पाइमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखाका सहकार्यमा 'लामखुट्टेको वासस्थान खोज र नष्ट गर' अभियान सञ्चालन गर्दै आएको छ।

गत वर्ष सन् २०२२ मा ५४ हजार ७८४ डेङ्गीका विरामी देखिएका थिए। संक्रमितमध्ये ८८ जनाको मृत्यु भएको थियो। बागमती प्रदेशमा ७७ प्रतिशत डेङ्गीका विरामी भेटिएका थिए। त्यसमा पनि काठमाडौं उपत्यकामा सबैभन्दा धेरै ५६ प्रतिशत डेङ्गी संक्रमित रहेको इर्पाइमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखाको तथ्यांकले देखाएको छ।

डेङ्गीको लक्षण र उपचार वरिष्ठ कन्सल्टन्ट डा. विमल चालिसेका अनुसार डेङ्गीको मुख्य लक्षण एक्कासि उच्च ज्वरो आउने र पाँचदिन छुट्टि दिनसम्म ज्वरो रहने हुन्छ। उनका अनुसार आँखाको गेडी दुख्ने, ढाड, जोर्नी तथा मांसपेशी दुख्ने, चाकबाकी लाग्ने, चान्ता हुने र ज्वरो आएको पाँच दिनपछि रातो विमिरा देखापर्ने लक्षण देखिनसक्छ। उनले डेङ्गी संक्रमण भएका ८० प्रतिशतलाई लक्षण नदेखिने र पाँच प्रतिशत गम्भीर विरामी हुने बताए। उनले भने, 'डेङ्गीको कुनै खास उपचार छैन। लक्षणका आधारमा उपचार गरिन्छ। पारासिटामोलको प्रयोग गर्ने भए पनि आइबुफेन र एस्पिरिन जस्ता औषधिको प्रयोग गर्न हुँदैन।' गम्भीर डेङ्गीका विरामीलाई तत्कालै अस्पताल भर्ना गर्ने उनले सुझाव दिए।

अमेरिकी चासोले... पृष्ठ १ बाट जारी छिर्नमात्र बाँकी छ। 'भान्साघर भनेर गुप्तले आर्जुतिर लक्षित गरेका थिए।' 'नेपाली कांग्रेसबाट भूतपूर्व भएको प्रधानमन्त्री कांग्रेसले पछि प्रधानमन्त्री बनाउन पाएको बेलामा बन्नुहुँदैन, त्यस कारणले गर्दा फेरि कांग्रेसको संसदीय दलको नेता बढ्ने कुरामा म लाज्छु।' सके बढ्छु बढ्छु। त्यसलाई बढ्छु सके आफू बन्छु, नसके अरुलाई बनाउँछु तर बढ्नुपर्छ भन्नेमा छु,' थापाले भनेका थिए। अमेरिकी परियोजना एमएससीमा व्याख्यात्मक विमर्शको प्रचार गरेका थापालाई अमेरिकानिकट नेता मानिन्छन्। त्यसो त देववा पनि अमेरिका निकट नेता नै हुन्। देववाले पछिल्लोपटक अमेरिकी चासोका विषयमा सुन्नु छाडेकोले उनलाई पाखा लगाएर गगन अधि सार्ने अमेरिकी तयारी रहेको चर्चासमेत चल्न थालेको छ। अन्तिम चेतनावलीका लागि अमेरिकाले देववालाई सिंगापुरमा बोलाएको र उपचारको बहानामा उनी त्यसतर्फ जेट ३१ गते लागेका छन्। एक हप्ताका लागि भनेर सिंगापुर पुगेका देववा जोडी भन्दा दुई हप्तापछि स्वदेश फर्केका थिए। त्यसयता देववा सार्वजनिक कार्यक्रममा बिरलै देखिन थालेका छन्। आफ्नो पार्टीको जिल्ला सभापतिहरू भेला भएको बैठकमासमेत देववा विहीवार उनी त्यसतर्फ जेट ३१ गते लागेका छन्। एक हप्ताका लागि भनेर सिंगापुर पुगेका देववा जोडी भन्दा दुई हप्तापछि स्वदेश फर्केका थिए। त्यसयता देववा सार्वजनिक कार्यक्रममा बिरलै देखिन थालेका छन्। आफ्नो पार्टीको जिल्ला सभापतिहरू भेला भएको बैठकमासमेत देववा विहीवार उनी त्यसतर्फ जेट ३१ गते लागेका छन्।

गगन गगन गजिँदै पछिल्ला दिनहरूमा कोस्र महामन्त्री गगन थापाले कोस्रभित्रको असन्तुष्टि पोख्न थालेका छन्। त्यस्तै परे संसदीय दलको नेताबाट देववालाई हटाउन सकिने चेतनावलीसमेत थापाले दिएका छन्। शनिवार बृहन्निगलकण्ड

कुवेतामा वैदेशिक रोजगारको अवसर

कम्पनी : AL-SARHAN CENTRAL MARKET FOR NON-FOOD STUFF
पुनः स्वीकृति मिति २०८०/११/०१
पुनः स्वीकृति मिति २०८०/०३/१५
LT No : 257926
चलानी नं. ६०१८८६५४

कामदारको पद: 1 Security Guard, 2 WORKER INDOOR
मासिक तलब: 150, 350
मासिक तलब: 125, 90
अन्य सुविधा: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1006, 1007, 1008, 1009, 1010, 1011, 1012, 1013, 1014, 1015, 1016, 1017, 1018, 1019, 1020, 1021, 1022, 1023, 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1034, 1035, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040, 1041, 1042, 1043, 1044, 1045, 1046, 1047, 1048, 1049, 1050, 1051, 1052, 1053, 1054, 1055, 1056, 1057, 1058, 1059, 1060, 1061, 1062, 1063, 1064, 1065, 1066, 1067, 1068, 1069, 1070, 1071, 1072, 1073, 1074, 1075, 1076, 1077, 1078, 1079, 1080, 1081, 1082, 1083, 1084, 1085, 1086, 1087, 1088, 1089, 1090, 1091, 1092, 1093, 1094, 1095, 1096, 1097, 1098, 1099, 1100, 1101, 1102, 1103, 1104, 1105, 1106, 1107, 1108, 1109, 1110, 1111, 1112, 1113, 1114, 1115, 1116, 1117, 1118, 1119, 1120, 1121, 1122, 1123, 1124, 1125, 1126, 1127, 1128, 1129, 1130, 1131, 1132, 1133, 1134, 1135, 1136, 1137, 1138, 1139, 1140, 1141, 1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147, 1148, 1149, 1150, 1151, 1152, 1153, 1154, 1155, 1156, 1157, 1158, 1159, 1160, 1161, 1162, 1163, 1164, 1165, 1166, 1167, 1168, 1169, 1170, 1171, 1172, 1173, 1174, 1175, 1176, 1177, 1178, 1179, 1180, 1181, 1182, 1183, 1184, 1185, 1186, 1187, 1188, 1189, 1190, 1191, 1192, 1193, 1194, 1195, 1196, 1197, 1198, 1199, 1200, 1201, 1202, 1203, 1204, 1205, 1206, 1207, 1208, 1209, 1210, 1211, 1212, 1213, 1214, 1215, 1216, 1217, 1218, 1219, 1220, 1221, 1222, 1223, 1224, 1225, 1226, 1227, 1228, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233, 1234, 1235, 1236, 1237, 1238, 1239, 1240, 1241, 1242, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1248, 1249, 1250, 1251, 1252, 1253, 1254, 1255, 1256, 1257, 1258, 1259, 1260, 1261, 1262, 1263, 1264, 1265, 1266, 1267, 1268, 1269, 1270, 1271, 1272, 1273, 1274, 1275, 1276, 1277, 1278, 1279, 1280, 1281, 1282, 1283, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288, 1289, 1290, 1291, 1292, 1293, 1294, 1295, 1296, 1297, 1298, 1299, 1300, 1301, 1302, 1303, 1304, 1305, 1306, 1307, 1308, 1309, 1310, 1311, 1312, 1313, 1314, 1315, 1316, 1317, 1318, 1319, 1320, 1321, 1322, 1323, 1324, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1330, 1331, 1332, 1333, 1334, 1335, 1336, 1337, 1338, 1339, 1340, 1341, 1342, 1343, 1344, 1345, 1346, 1347, 1348, 1349, 1350, 1351, 1352, 1353, 1354, 1355, 1356, 1357, 1358, 1359, 1360, 1361, 1362, 1363, 1364, 1365, 1366, 1367, 1368, 1369, 1370, 1371, 1372, 1373, 1374, 1375, 1376, 1377, 1378, 1379, 1380, 1381, 1382, 1383, 1384, 1385, 1386, 1387, 1388, 1389, 1390, 1391, 1392, 1393, 1394, 1395, 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402, 1403, 1404, 1405, 1406, 1407, 1408, 1409, 1410, 1411, 1412, 1413, 1414, 1415, 1416, 1417, 1418, 1419, 1420, 1421, 1422, 1423, 1424, 1425, 1426, 1427, 1428, 1429, 1430, 1431, 1432, 1433, 1434, 1435, 1436, 1437, 1438, 1439, 1440, 1441, 1442, 1443, 1444, 1445, 1446, 1447, 1448, 1449, 1450, 1451, 1452, 1453, 1454, 1455, 1456, 1457, 1458, 1459, 1460, 1461, 1462, 1463, 1464, 1465, 1466, 1467, 1468, 1469, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474, 1475, 1476, 1477, 1478, 1479, 1480, 1481, 1482, 1483, 1484, 1485, 1486, 1487, 1488, 1489, 1490, 1491, 1492, 1493, 1494, 1495, 1496, 1497, 1498, 1499, 1500, 1501, 1502, 1503, 1504, 1505, 1506, 1507, 1508, 1509, 1510, 1511, 1512, 1513, 1514, 1515, 1516, 1517, 1518, 1519, 1520, 1521, 1522, 1523, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528, 1529, 1530, 1531, 1532, 1533, 1534, 1535, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1550, 1551, 1552, 1553, 1554, 1555, 1556, 1557, 1558, 1559, 1560, 1561, 1562, 1563, 1564, 1565, 1566, 1567, 1568, 1569, 1570, 1571, 1572, 1573, 1574, 1575, 1576, 1577, 1578, 1579, 1580, 1581, 1582, 1583, 1584, 1585, 1586, 1587, 1588, 1589, 1590, 1591, 1592, 1593, 1594, 1595, 1596, 1597, 1598, 1599, 1600, 1601, 1602, 1603, 1604, 1605, 1606, 1607, 1608, 1609, 1610, 1611, 1612, 1613, 1614, 1615, 1616, 1617, 1618, 1619, 1620, 1621, 1622, 1623, 1624, 1625, 1626, 1627, 1628, 1629, 1630, 1631, 1632, 1633, 1634, 1635, 1636, 1637, 1638, 1639, 1640, 1641, 1642, 1643, 1644, 1645, 1646, 1647, 1648, 1649, 1650, 1651, 1652, 1653, 1654, 1655, 1656, 1657, 1658, 1659, 1660, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665, 1666, 1667, 1668, 1669, 1670, 1671, 1672, 1673, 1674, 1675, 1676, 1677, 1678, 1679, 1680, 1681, 1682, 1683, 1684, 1685, 1686, 1687, 1688, 1689, 1690, 1691, 1692, 1693, 1694, 1695, 1696, 1697, 1698, 1699, 1700, 1701, 1702, 1703, 1704, 1705, 1706, 1707, 1708, 1709, 1710, 1711, 1712, 1713, 1714, 1715, 1716, 1717, 1718, 1719, 1720, 1721, 1722, 1723, 1724, 1725, 1726, 1727, 1728, 1729, 1730, 1731, 1732, 1733, 1734, 1735, 1736, 1737, 1738, 1739, 1740, 1741, 1742, 1743, 1744, 1745, 1746, 1747, 1748, 1749, 1750, 1751, 1752, 1753, 1754, 1755, 1756, 1757, 1758, 1759, 1760, 1761, 1762, 1763, 1764, 1765, 1766, 1767, 1768, 1769, 1770, 1771, 1772, 1773, 1774, 1775, 1776, 1777, 1778, 1779, 1780, 1781, 178

प्रभाव दैनिक

National Daily

सम्पादकीय

डेङ्गी संक्रमणबाट बचाऔं

गर्मीयाम छिपिँदै जाँदा मुलुकभर डेङ्गी संक्रमणको जोखिम बढेको पाइएको छ । स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयका अनुसार पछिल्लो चार महिनामा एक हजार १९२ जनालाई डेङ्गी संक्रमण देखिएको छ । जसमध्ये एक जनाको ज्यानसमेत गयो । हिमाली जिल्ला रसुवामासमेत डेङ्गीका विरामी फेला परेपछि संक्रमणबाट जोगिन स्वस्थ विज्ञहरूले सचेत सबैलाई रहन निर्देशन दिएका छन् ।

अधिल्लो वर्ष डेङ्गीले महामारीकै रूप लिएको थियो । ५४ हजार ७८४ डेङ्गी संक्रमण भएका थिए । संक्रमितमध्ये ८८ जनाले ज्यानै गुमाए । २० वर्षअघि वि.सं. २०६१ मा नेपालमा पहिलोपटक डेङ्गी देखापरेको थियो । त्यसयता क्रमशः बढ्दै गएको तथ्यांकले देखाउँछ । सन् २०१० मा पहिलोपटक ९१७ जनामा डेङ्गीको संक्रमण देखिएको थियो भने पाँच जनाको मृत्यु भएको थियो । सन् २०१९ मा १७ हजार ९९२ संक्रमित र छ जनाको मृत्यु भएको थियो । बागमती प्रदेशमा ७७ प्रतिशत डेङ्गीका विरामी भेटिएका थिए । त्यसमा पनि काठमाडौँ उपत्यकामा सबैभन्दा धेरै ५६ प्रतिशत डेङ्गी संक्रमित रहेको स्वास्थ्य मन्त्रालयअन्तर्गतको इपिडिमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखाको तथ्यांकले देखाएको छ ।

डेङ्गीको मुख्य लक्षण एककासि उच्च ज्वरो आउने र पाँचदेखि छ दिनसम्म ज्वरो रहने हुन्छ । उनका अनुसार आँखाको गेडी दुख्ने, ढाड, जोर्नी तथा मांसपेशी दुख्ने, वाक्बाकी लाग्ने, बाल्ता हुने र ज्वरो आएको पाँच दिनपछि रातो बिमिरा देखापर्ने लक्षण देखिनसक्छ । डेङ्गी संक्रमण भएका ८० प्रतिशतलाई लक्षण नदेखिने र पाँच प्रतिशत गम्भीर विरामी हुने विज्ञको भनाइ छ । विरामीलाई उपचारको विधि पनि खासै केही छैन । एडिस लामखुट्टेको टोकाइबाट मानिसमा सर्ने भाइरल संक्रमण, डेङ्गीको सेरोटाइप प्रत्येक वर्ष परिवर्तन हुने गरेको छ । एडिस जातको लामखुट्टेको अण्डा एक वर्षसम्म जीवित रहन्छ । यो लामखुट्टे दिउँसोको समयमासमेत बढी सक्रिय हुने गर्दछ ।

इपिडिमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखाका निदेशक डा. रूद्र मरासिनीले डेङ्गीको संक्रमण बढेको र जतिबेला पनि महामारी फैलनसक्ने भन्दै सचेत गराएका छन् । उनका अनुसार तथ्यांकमा समावेश हुन नसकेका संक्रमितको संख्या धेरै छन् । स्वास्थ्य सेवा विभागका महानिदेशक दीपेन्द्ररमण सिंहले विभागले ती नै तहको सरकारसँग डेङ्गी नियन्त्रणका लागि सहकार्य गरिरहेको बताए । इपिडिमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखाले स्थानीय तहका सरकारसँगै सरोकारवाला निकायसँगको सहकार्यमा 'लामखुट्टेको बासस्थान खोज र नष्ट गर' अभियान सञ्चालन गर्दै आएको छ । डेङ्गीबाट बच्ने एकमात्र उपाय हो लामखुट्टेको टोकाइबाट जोगिनु । संक्रमण भएपछि कसरी जोगिने ? यसका लागि भने सरकारले पनि आवश्यक तयारी गर्नुपर्छ । देशभरका अस्पतालले संक्रमण भएकाहरूलाई विशेष प्राथमिकताका साथ उपचार गरोस् । यसको पहल सरकारले तुरुन्तै थालोस् ।

गणतन्त्रको आधार र अबको सरकार

▶▶ पदम श्रेष्ठ

वास्तवमा हामीलाई छिमेकी, विदेशीले सहयोग दियो भन्दैमा जे पनि जस्तो पनि स्वीकार्दै जानु हुँदैन भन्ने विश्वास बढेको पाइन्छ देशमा । विदेशीले निःशुल्क अस्पताल बनाइदिन्छ, औषधि बनाउने सीप वा प्रविधि दिँदैन । सडक बनाइदिन्छ, गाडी दिन्छ तर आत्मनिर्भर बन्ने प्रविधि दिँदैन । बरु उल्टै अस्पतालमा औषधि, सडकमा उनीहरूको प्रविधि, सामग्री अनिवार्य प्रयोग गर्न बाध्य पार्दछ । त्यसैले यसका लागि अबको राजनीतिक नेतृत्वले आत्मनिर्भर हुने राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय नीति अवलम्बन गर्नुपर्ने विज्ञहरूको सुझाव छ ।

थारुले पहाडी बाहुन पुष्पकमल दाहाल, डा. बाबुराम भट्टराई र मोहन वैद्य नेतृत्वको तत्कालीन नेकपा माओवादी पार्टीको अगुवाइमा भएको १० वर्षे जनयुद्ध र १९ दिने जनआन्दोलन आदिवासी जनजाति, दलित, महिला, मधेसी, मुसलमान, वैदिक, बौद्ध, क्रिश्चियनलगायतको ऐक्यबद्धतामा सफल भएको हो । जनआन्दोलनलाई पिछडा वर्ग, भूमिहीन उत्पीडित समुदायले आ-आफ्नो स्थानबाट साथ दिएका थिए । जसको फलस्वरूप १०५ वर्षपछि सर्वांगीण निर्माणजस्तो महान ऐतिहासिक कार्य सम्पन्न हुन सकेको हो । जसले एकै हलन्द् खस पाँच सरकार र बाहुन छ, सरकारको जातीय, भाषिक, धार्मिक संरचना ध्वस्त गर्दै १०२ जातजाति, १२२ भन्दा बढी भाषाभाषी र विविध धर्मको साझा संघीय नेपाल निर्माणको मार्ग खोलेको थियो ।

यहाँ ब्राह्मणवाद भनिँदा खस पहाडी थरका बाहुनलाई मात्र सोच्ने गरेको पाइन्छ । वास्तवमा ब्राह्मणवाद भनेको साम्राज्यवादको घरेलु नाउँ हो भन्ने तथ्यलाई बुझ्नुपर्दछ । ब्राह्मणवादको घरेलु नाउँ भन्दा नेवार समाजभित्र स्वयंःवाद अर्थात् श्रेष्ठवादलाई लिन सकिन्छ, बहुसंख्यक ज्यापु किसान, पोडे खड्गी, कुशले समुदायमाथि श्रेष्ठहरूले अनेक तरहवाट शोषण गरी दबाउने कार्य भएको थियो भने थारु समुदायभित्रै दारुखाने थारुलाई गच्छादार,

चौधरीहरू बाटै पनि दरवार प्रशासनको आडमा व्यापक शोषण गरिँदै आइरहेको थियो ।

त्यसैगरी किरात समुदायमा राईकरणको मार भन्ने पीडाले स्वजातीय लामो समयसम्म प्रताडित भइरह्यो, दरवारका लागि किपट उठाउन खडा गरिएको राई पदको दुरुपयोग गरी स्वजातीय स्ववासीलाई हुनसम्म शोषण गर्ने, जबरजस्ती हिन्दुस्तानी राष्ट्रियताको पहिचान हिन्दू धर्म मान्नेपनि गराएको थियो । तामाङ, गुरुङ, शेर्पा, मगरमा पनि लामावाद अर्थात् मरेको लासलाई स्वर्ग पुऱ्याइदिने नाउँमा लासलाई चार दिनसम्म दबाउने ठाउँमा घेबा गराउने र भएभएको सिरिखुरी दान गर्न लगाएर शोषण गर्ने ब्राह्मणवादको अवशेष लामो समयसम्म स्वजातीय स्वधर्मलाई शोषण गरिरह्यो । ब्राह्मणवाद भनिएको साम्राज्यवादको घरेलु नाउँ हो भन्ने कुरा पिछडा वर्गमाथि मधेसी बाहुनको प्रताडना र दलितभित्रै पनि छुवाछुत, तल्लो जात, माथिल्लो जातको भेदले प्रमाणित गर्दछ । जुन भेदलाई १० वर्षे जनयुद्ध र १९ दिने जनआन्दोलनले हटाउनका लागि व्यापक विद्रोह गरेका थिए । त्यो विद्रोहमा माओवादीमात्र होइन, कांग्रेस, कम्युनिस्टलगायत अन्य राजनीतिक पार्टीका उत्पीडित नेता कार्यकर्ताको पनि ऐक्यबद्धता थियो । यसबाट हामी के निष्कर्षमा पुग्न सक्छौं भने माओवादी जनयुद्धले सबै जातीय समुदायमा रहेको ब्राह्मणवादी कुसंस्कारलाई हटाउन चेतनशील बनायो भने तल्लो तहका जनसमुदायलाई जुरुक्कै उठायो । आन्दोलनकै धारमा उभिएर भएको उत्पीडित जनको ऐक्यबद्धताले जल, जमिन, जंगल, जडीबुटी, खनिजमा आदिवासीय अग्रगण्यकार सुनिश्चित गर्न सयुक राष्ट्रसंघलेसमेत आदिवासी आवाजलाई सम्बोधन गर्दै १३ सेप्टेम्बर २००७ मा महासन्धि पारित गर्यो । पारित महासन्धिलाई २०६० फागुन १८ गते नेपालले पनि अनुमोदन गर्यो ।

फलस्वरूप गोपालकालदेखि शाहकालसम्मको १२७ वर्षीय राजतन्त्रको अन्त्य गर्दै गणतन्त्र, हिन्दुस्तानी राष्ट्रिय पहिचान हिन्दू धर्मको ठाउँमा धर्म निरपेक्षता, जातीय तथा धार्मिक, छुवाछुतजन्य विभेद अन्त्यको घोषणा गर्दै दोस्रो सर्वांगीणसमाजले समानुपातिक समावेशी सर्वांगीण अति कष्टकावीच पारित गर्यो ।

सर्वांगीण जाति गर्दा केही विदेशी दलाल नेताहरू र पूर्वपञ्चहरूवाहेक नेपाली कांग्रेस, एमाले, जनमोर्चा, मजदुर किसान पार्टी, मधेसवादी, जातिवादी सबै राजनीतिक पार्टीहरूको ऐतिहासिक ऐक्यबद्धता रहेको थियो । यसका लागि १७ हजार नागरिकले शहादत प्राप्त गरे । लाखौं जनले अपांगता र बेपत्ताको पीडा छेप्नुपर्थो । आन्दोलनको परिणाम आफ्नो भाषा, कला, संस्कृति र पहिचानलाई जसोतसो जीवन्त राख्दै बाँचिरहेका आदिवासी, दलित, पिछडा वर्ग भन्थे वा आदिकालदेखि उत्पीडित अल्पसंख्यक यौनिक समुदाय, अपांग, हस्तबा, चस्वा, कर्मैया, वादी, फुमा, देउडा, उखडा वर्ग, स्ववासी, भूमिहीन सुकुम्बासी लगायतका पीडालाई सम्बोधन गर्ने गरी एक सरो वरगीकरण पनि भयो । व्यापक विचार विमर्श, अन्तर्क्रियापछि भएको पहिचानको वरगीकरणले जहाँ जसलाई जहानेर दुःखको छ त्यहीबाट समस्या समाधान गर्दै लानुपर्छ भन्ने मूल लक्ष्यका साथ यसरी वरगीकृत गरिएको थियो ।

अदिवासी जनजातिमा:

- लोपोन्मुख: राउटे, कुसुण्डा, सुरेल, हायु, राजी, किसान, लेप्चा, मेचे, कुशावाडिया
- अति सीमान्तकृत: माभी, सिघार, शिङ्सा, थुदाम, धनुक, चेपाङ, सतार (सन्थाल), फागुङ,

- थामी, बोटे, दनुवार, बराम
- सीमान्तकृत: सुनुवार, थारू, तामाङ, कुमाल, राजवंशी, गंगाई, धिमाल, भोटे, दराई, ताजपुरिया, पहरी, तोफेगोला, डोल्पो, मुगाल, लाके, ल्होपा, दुरा, बालुङ
- सुविधा बन्चित: गुरुङ, मगर, राई, लिम्बू, छैरोतन, ताङ्जे, तीन गाउँले, बाङ्गगाउँले, माफाली, शेर्पा, याक्खा, छत्त्याल, जिरेल, व्यासी, हचोल्लो
- उन्नत समूह: नेवार, थकाली आदिमा वरगीकरण भयो ।

त्यसैगरी उत्पीडित पहाडी दलितमा: कामी, सार्की, गन्धर्व, दमाई, वादी । मधेसी दलितमा: खत्वे (मण्डल), दुसाद, पासवान हजारा, चमार, (राम, हरिजन), मुसहर, तत्मा, डोम, मेस्तर (हलखोर), वातर (सरदार), कोरी, खटिक, पत्थरकट्टा, घोडी, सरभंग (सरवरिया), चिडीमार, पासी । (मधेसी पहिचानका जातजाति) मधेसी ब्राह्मण: हलुवाई, राजपुत, कायस्थ, फा, यादव । पिछडा वर्ग: तेती, बानीया, मल्लाह, कलवार, हजाम/ठाकुर, कानु, सुडी, कुम्हार, मुनिया, वातर, बरई, कहार, राजभार, लोडङ, विण्ड, नराङ, भेडिहार, गडरी, माली, धुनिया, मुण्डा, सोनार, जोगिया, कुशावाडिया, केवट, सैनी, अमात, रौनियार, देव, केबरत ।

आप्रवासी जात/थर: पञ्जाबी, मुसलमान, मारवाडी, जैन, बंगाली ।

अल्पसंख्यक यौनिक समुदाय: तेषो लिंगी, द्विलिंगी, अन्तरलिंगी, समलिंगी महिला, समलिंगी पुरुष नाउँमा वरगीकरण गरियो ।

यसरी लामो संघर्ष, अन्तर्क्रिया, पीडा, छलछामलाई पन्छाउँदै प्राप्त मार्गीचत्र कार्यान्वयनको तहसम्म पुऱ्याएका थिए जनताले आन्दोलनलाई ।

कार्यान्वयनमा आइरस पसेपछि ...

जनयुद्ध ताका सामन्तीलाई बाटे कारवाही, शोषकको प्राणहण, अर्कोलाई काम गराई खानेको जमिन लुटेर काम गरी खानेलाई खेती गराउने र लागुपदार्थ दुर्यसनी, व्यभिचारीलाई धर्म शिथिलगायतका रचनात्मक काम गर्दा जनजनमा व्यापक भिजेको माओवादी नेतृत्वले जब पहिलो निर्वाचनमा नै फरुडे दुई तिहाइ बहुमत ल्याए । हो, त्यही बेला जनयुद्धको लासको थुप्रोबाट उठेको नेतृत्व वर्गले केही गर्नुपर्नेमा उल्टै बनिबनाउ जनआन्दोलनको नेतृत्व सात टुक्राभन्दा पनि बढी टुक्रामा विभाजनको हुन गयो । यति ठूलो विडम्बना र विस्थापनका बीच पनि माओवादी आन्दोलनले निम्नलिखित रचनात्मक कार्य थालनीलाई चाहिँ सम्मान गर्ने पर्दछ ।

- १) स्वदेशी श्रम, सीप र प्रविधिलाई प्रवर्द्धन गर्ने जुन प्रयोजनका लागि डा. बाबुराम भट्टराई प्रधानमन्त्री हुँदा गोल्छाको शेर्पा गाडी उत्पादन र प्रयोगको थालनी ।
- २) कृषि उत्पादनका लागि समयमा नै मल, बीउ, सिँचाइको प्रबन्ध गर्ने र देशभित्रै रासायनिक मल कारखाना खोले वचनबद्धता तर... ।
- ३) देशभित्रै जलश्रोत उत्पादन र सदुपयोग थाले । जसको कार्यान्वयनका लागि उज्यालोका प्रतीक कुलमान शिम्पिङलाई विद्युत् प्राधिकरणमा ल्याई चौबीसे घण्टा बिजुली आउने कार्य गरियो भने उनकै पहलमा आकाशमाथि गुजुमुट्टिएर रहेका तारहरूलाई जमिनमुनितबाट लाने कामको थालनी भएको थियो ।
- ४) माओवादीको राज्यसत्ताको बेला पार्टीभित्र

र सरकारमा पनि समानुपातिक समावेशी प्रतिनिधित्व गरिनुका साथै राज्यको सर्वोच्च पद राष्ट्रपति र उपराष्ट्रमा उत्पीडित दलित र जनजाति महिलाबाट उठाएर उदाहरण प्रस्तुत भएको थियो ।

५) पुष्पकमल दाहालको प्रधानमन्त्रित्व कार्यकालमा उपप्रधान तथा गृहमन्त्री नारायणकाजी श्रेष्ठले जुन हदसम्म नेपालीलाई भुटानी शरणार्थी बनाएर अमेरिका पठाउने उच्चपदस्थ नेताहरू पूर्वउपप्रधान तथा गृहमन्त्रीलाई समेत जेल पठाउन सफल भए, त्यो कर्मलाई नेपाली इतिहासमा स्वर्ण अक्षरले लेखिनेछ । त्यसैगरी ललितानिवास काण्ड, पशुपति जलहरी काण्डका भ्रष्टाचारीको फाइल खोलिनुलाई जनताले असल मानेका छन् ।

जनताले चाहेको जनसरकार

अबको हाम्रो लक्ष्य वरु देश १०० वर्ष पछाडि फर्किए फर्कियोस् अबको नेतृत्वले देश विकास स्वदेशी श्रम, सीप र प्रविधिको जगमा अगाडि बढ्नको विकल्प छैन । आज एउटा देशले दुःख दियो भनेर अर्को देशको भरमा जान्छौं भोलि त्यो देशले पनि सधैं साथ दिइरहन्छ, भन्ने त निश्चित छैन, आफ्नो स्वार्थ पूरा नभए पनि ।

वास्तवमा हामीलाई छिमेकी, विदेशीले सहयोग दियो भन्दैमा जे पनि जस्तो पनि स्वीकार्दै जानु हुँदैन भन्ने विश्वास बढेको पाइन्छ देशमा । विदेशीले निःशुल्क अस्पताल बनाइदिन्छ, औषधि बनाउने सीप वा प्रविधि दिँदैन । सडक बनाइदिन्छ, गाडी दिन्छ तर आत्मनिर्भर बन्ने प्रविधि दिँदैन । बरु उल्टै अस्पतालमा औषधि, सडकमा उनीहरूको प्रविधि, सामग्री अनिवार्य प्रयोग गर्न बाध्य पार्दछ । त्यसैले यसका लागि अबको राजनीतिक नेतृत्वले आत्मनिर्भर हुने राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय नीति अवलम्बन गर्नुपर्ने विज्ञहरूको सुझाव छ ।

- १) स्पष्ट राष्ट्रिय नीति : विशेषगरी पानी, इन्धन, खानी, वन, जडीबुटी र परराष्ट्रसम्बन्धी राष्ट्रिय नीति स्पष्ट वन्नुपर्दछ । जल, जमिन, जंगल जडीबुटी र जनशक्तिलाई कसरी राष्ट्रको हितमा सदुपयोग गर्ने स्पष्ट दीर्घकालीन खाका तयार गर्नुपर्दछ ।
 - २) देशभित्र उत्पादन नहुने इन्धन प्रयोगमा कम गर्ने
 - ३) ग्यासको वैकल्पिक इन्धनको प्रयोग
 - ४) त्यसै राखेको जमिनलाई खेती गर्ने भूययोगी नीति लागू गर्ने
 - ५) थोरै लगानीमा हुनसक्ने पर्यटन र हस्तकला उद्योगमा विशेष ध्यान
 - ६) चीनमा जस्तै भारततर्फ पनि सिमाना बन्दै गर्दा उचित
 - ७) दीर्घकालीन राष्ट्रिय सोच अभाव: दीर्घकालीन राष्ट्रिय नीति नहुँदा देशभित्र उत्पादितभन्दा आयातीत सात सामान गुणा बढ्दो छ । देशभित्र उत्पादन नहुने, आयात फरुडे सात खर्बको हुँदा नेपालबाट मात्र निर्यात बढ्ने ७८ अर्बको मात्र व्यापार हुनुले घाटाको भयाभह स्थितिलाई छलंग पारिदिएको छ ।
- एकातिर देशभित्र रोजगार नपाए बसिँन लाउँथुं बाहिर देश जानुपर्ने बाध्यता छ भने अर्कोतर्फ विदेशबाट कमाएर पठाएको रैमिटचान्सको पैसा खर्च गरी विदेशबाट उत्पादित अन्नलगायतका सामग्री किनेर देशबासीले खानु, लाउनुपर्ने बाध्यता छ । वर्तमान सरकारले यसलाई कसरी व्यवस्थापन गर्ने कार्ययोजना ल्याउनुपर्ने जनआवाज पाइन्छ ।

मननचोग्य

चाणक्य नीति

चाणक्यले धेरै समयसम्म सबैलाई चुप देखेर गर्जिँदै एकपटक पुनः भने-‘के अरू सोचन केही बाँकी छुन कसैको ?’

सबै पण्डितले मुखामुख गर्दै भने-छैन महामात्य ! हामीले सोच्यौं । मगधको सुखसमृद्धिका निमित्त भारत वर्ष र युवान एक हुनुपर्दछ । 'चाणक्य बुभुधरे यही हुन्छ । उनी मनमनै खुसीको हाँसो हाँसे र भने- 'यो संसारमा सीधा औँलाले घ्यू निस्कदैन । यसरी जुन पण्डितले विवाहको विरोध गरेका थिए, तिनै ब्राह्मणद्वारा मन्त्रोच्चारण गराई विधिपूर्वक चन्द्रगुप्त र युवानी राजकुमारीको विवाह सम्पन्न गराइयो । चाणक्यको यस दूरदर्शिताका कारण डरलाग्दो युद्धको विभीषिका समूल नष्ट भयो । उनले एउटा यस्तो शान्तिस्त्रको स्थापना गरे जसबाट जो राष्ट्र दुवै शत्रु थिए कहिल्यै नटुट्ने एक प्रेमबन्धनमा बाँधिँए । चाणक्यको यस दूरदर्शिताका कारण डरलाग्दो युद्धको विभीषिका समूल नष्ट भयो । उनले एउटा यस्तो शान्तिस्त्रको स्थापना गरे जसबाट जो राष्ट्र दुवै शत्रु थिए कहिल्यै नटुट्ने एक प्रेमबन्धनमा बाँधिँए । समयको रथचक्र आफ्नो गतिले चलिरेह्यो । राक्षस पनि प्रतिशोध र अन्तज्वालाते केही

न केही उपद्रो गर्न सोच्दैरहे, तर चाणक्यका बुद्धि र कूटनीतिका अगाडि उनका कुनै पनि योजना सफल हुन पाएनन् । सायद यो नै अन्तिम कृचक्र थियो । जो चाणक्यले पहिले नै थाहा पाएका थिए । चाणक्य र चन्द्रगुप्तमा केही गोप्य सल्लाह भयो । त्यसको केही समयपछि चन्द्रगुप्तले आफ्नो विजय र विवाहको उपलब्धमा एउटा राष्ट्रिय समरोहको घोषणा गरे । समरोहको दिन नजिक आउनु लाग्यो तर नगरमा समारोह हुने केही लक्षण नदेखि चन्द्रगुप्त रिसाए । उनले तुरुन्तै एक मन्त्री बोलाई यसको कारण सोधे । मन्त्रीले डराउँदै भने-‘गुरुदेव चाणक्यबाट यो समारोहको आयोजना नगराउने आदेश भयो ।’ चाणक्यले भने-‘यो समारोहको उचित अवसर थिएन, अतः यो रोकिएको हो ।’ सभाले भएपछि दरवारमा रिसको आवेगमा आई चन्द्रगुप्तले भने-‘राजाज्रा उल्लंघन गर्ने तपाईं को हो ?’ चन्द्रगुप्तका मुखबाट यस्तो वचन सुनी स्वाभिमानी ब्राह्मण चाणक्यले वनडडेलो जसतै रिसले फुकाउँदै भने-‘यो नभूल वत्स । राजा पनि तिमीलाई मैले नै बनाएको हुँ । तिमी राजाको धम्की मलाई दिन्छौं ? मलाई अपमानित गरेर तिमी चैनसँग बस्न सक्दिनौं । क्रमशः

▶▶ वैकुण्ठ मण्डारी

पहिले-पहिले विद्यालय जाँदा स-साना गुइँटेहरू एउटा किताब र कापी हातमा काखी च्यापेर सिसाकलम कानमा अड्याएर स्कूल पुग्थे । जमाना त्यस्तै थियो । बाबुआमाले कनिष्ठी गरेर दुई-चार वटा कापी किनिदिन्थे । अरू सिसाकलमको टुप्पो भाँचियो भने भाँचिएको टुप्पोलाई पनि नरक काठको लठ्ठीमा अड्याएर लेख्थे । ती गुइँटेहरूका अक्षर पनि यति राम्रा थिए कि दुनियाँलाई नै अचम्म पार्दथे ।

त्यो बेलाका गुइँटेहरूलाई अहिलेका गुइँटेहरूले जितिसकेका छन् । सरकार भन्ने एउटा तत्व छ । त्यसको एउटा शिक्षा मन्त्रालय भन्ने मन्त्रालय पनि छ । त्यतिमात्र कहाँ हो र, शिक्षा विभाग र पाठ्यक्रम केन्द्र भन्ने अड्डा पनि छ ब्यार । त्यतिले पुगेन भनेर जिन्दावाद मुर्दावाद गर्ने गरी धर्ना सर्ना गर्न विद्यार्थीहरूको संगठन खोलेका छन् । गुइँटेका बाउआमा वस्नेगरी अर्को संगठन पनि खोलेका छन् । तर, तिनले के गर्छन् भन्ने कुरा बुझ्न नै गाह्रो भएको छ ।

अब बाउआमा सिसाकलमको टुप्पो लठ्ठीमा घुसाएर लेख्थे, छोराछोरी

ल्यापटपमा औँलाले ठोकेर अक्षर कोर्छन् । विकास भनेको विकास नै हो । विकासलाई कसैले जित्ने सक्दैन ? त्यही भएर हिजोका साना गुइँटेहरू । ठाउँमा त्यस्तै थियो । बाबुआमाले कनिष्ठी गरेर दुई-चार वटा कापी किनोका कुरा सबै भुले । जसरी हुन्छ लुट्नुपर्छ भन्ने मनमा गढ्यो । राम्रै पैसा पनि भो सम्मान पनि पाइने लुट्न पनि पाइने । देशाँ प्रजातन्त्र आयो, गनऽतन्त्र आयो, संघीऽयता हो कि उता पनि आयो । 'बूढा मरे, भाषा सरे' भन्थे ऊ बेलाका गुइँटेहरू तर अहिले बूढा मारिए भाषा सारिए । तर, कहाँ सारिए भाषा छैन । सरकारका कारिन्दाहरूले भाषा पनि भुले । त्यही भएर शिक्षा विभाग र पाठ्यक्रम केन्द्र भन्ने अड्डा पनि छ ब्यार । त्यतिले पुगेन भनेर जिन्दावाद मुर्दावाद गर्ने गरी धर्ना सर्ना गर्न विद्यार्थीहरूको संगठन खोलेका छन् । गुइँटेका बाउआमा वस्नेगरी अर्को संगठन पनि खोलेका छन् । उबेला दिनभर घण्टौं हिँडेर थकित भएर पढ्थे । अहिले विद्यालय विद्यालय जाँदा पनि फर्कदा पनि घण्टौं जाममा परेर थकित हुने सहरि शिक्षा लिने गुइँटेहरू छन् । तिनीहरूलाई

भारी बोक्ने सानो गधा !

मटचाँगाले नाम फेरिदिएको छ । 'भारी बोक्ने साना गधा' ! यी गधाहरू विद्यालय सबै उठ्छन् । उठ्छन् पनि के भन्नु, गधाहरूले उठाउँछन् । सिरक छाड्न नपाउँदै डेस लगाउँछन् । आमाले पकाएको मिठो खान त यी गधाहरूको भाग्यमा नै छैन । त्यही भएर हत न पत् भारी बोकेर सडकमा पुग्छन् । आँखा भ्रुपुभ्रुपु पाउँ नदिनामै भोलिएर चारपांगे चढ्छन् अनि सिटमै निराएर थकित हुँदै विद्यालय पुग्छन् । आफ्नो शरीर नै धान्नु मुश्किल भएकै गरी 'भारी बोक्ने साना गधा'लाई सक्ती नसक्ती बोकेर भारी विसाउन लगाएर दुई-चार गेडा बासी चनाका गेडा र पाउरोटीका टुक्रा चापचुप पार्न लगाएर कक्षामा हुल्छन् । यसैलाई भन्छन् ब्यार आजकल आधुनिक शिक्षा ! सामन्ती र बुजुवा शिक्षा भन्दै हिजो गुरुकुल भत्काउनेहरू नै शिक्षामन्त्री बनेका छन् । अनि त्यही बुजुवा शिक्षा घोकेर गर्न आफैले बुजुवा शिक्षा दिने शिक्षालय खोलेर अभिभावकलाई जुकाले चुसेजस्तै हरेक दिन कुनै न कुनै वहानामा चुसिरहेका छन् ।

विचार 'भारी बोक्ने साना गधा' तीने बुजुवा शिक्षाको भरण पोषण गर्दै थला पर्ने गरी भारी बोकाएर दिनरात कुदाएका छन् । सास फेर्नसमेत नपाउने गरी भारीबाट थिकाएका छन् । खाउँ भने दिनभरको सिकार नखाउँ भने कान्छा बाउको अनुहार भने उखानजस्तै छ । गधाका बाउलाई । विद्यालय भन्ने जिनिस खोले हरिकंगाल साहु चप्पल पड्काउँदै काँठ छिरेको भुसुक्कै विर्सिएर साना गधाहरूलाई खेलाइखेलाइ यो वा त्यो नाममा लुट्नुसम्म लुटिरहेको छ । विचारा त्यो गधाको बाउआमा गधभरि आँशु पाउँ बाध्यकारी भएका छन् । न छोइन् सक्छन् । न बोक्न सक्छन् । बालबालिका भविष्यका कर्णधार हुन् भन्ने पढाइन्छ्यो । अहिले त बालबालिका भविष्यका रैमिटचान्सका स्रोत हुन् भन्दै खाडीमा गएर गर्नुपर्ने काम यतै सिकाउँछन् । सात वर्षको गधालाई १० केजीको भारी बोकाएर हरेक दिन सजाय गर्नुहुन्छ त्यही नाममा भात बेच्छन्, रुचे पनि नरुचे पनि गधालाई जनवर्जस्ती घिचाउँछन् । अनि डडाल्नु सेक्नेगरीको विल पठाउँछन् । क्या वात ! आधुनिक शिक्षाको ।

साना गधाहरूलाई पचिसकेको छ । बानी परिसकेको छ । अब डडाल्नु जितिसुके दुखोस्, भारीले मुष्टै उतानो पारोस् । वरु सडकमै लडोस् । बसबाट फर्काउँदै पछारियोस् । गधालाई भारी नपुगेर रुन्छ । हो, अहिलेको आधुनिक शिक्षा त्यस्तै देखिएको छ । भएको छ अनि बनाइएको छ । यसैले छ पछिल्लो पुस्ता भाग्यमानी हुँदै होइनन् ।

अधिल्लो पुस्ता जन्मभूमिमे रहनेगरी आफ्नो संस्कृति, भाषा जोगाउने गरी शिक्षा लिन्थे । अहिले त पुस्ता भन्ने कि

नभन्ने भारी बोक्ने साना गधाहरूलाई अस्टुलिया र अमेरिका भन्दै समुद्रपारीको सपना बुन्न लगाइन्छ । मेरो गाउँ यो हो वा मेरो देशमा यो वस्तु पाइन्छ होइन । विदेशमा यति सुविधा र यस्तो पाइन्छ भन्दै देश छाड्ने योजनासहितको सुगा रटाइन्छ । कमरेड भन्नेहरूको बुजुवा शिक्षामा सायद यो पर्दैनहोला । जनवादी शिक्षा भनेकै बालबालिका होइनन् भारी बोक्ने साना गधा बनाइन्छ । सरकारी विद्यालयलाई ध्वस्त पारेर त्यही बुजुवा शिक्षा लिन बाध्य पारिन्छ । क्या गच्छको शिक्षा । नेपाली शिक्षा । हेर्दा गल्लबको शिक्षा । सात वर्षको गधालाई १० केजीको भारी बोकाएर हरेक दिन सजाय गर्नुहुन्छ त्यही नाममा भात बेच्छन्, रुचे पनि नरुचे पनि गधालाई जनवर्जस्ती घिचाउँछन् । अनि डडाल्नु सेक्नेगरीको विल पठाउँछन् । क्या वात ! आधुनिक शिक्षाको ।

साना गधाहरूलाई पचिसकेको छ । बानी परिसकेको छ । अब डडाल्नु जितिसुके दुखोस्, भारीले मुष्टै उतानो पारोस् । वरु सडकमै लडोस् । बसबाट फर्काउँदै पछारियोस् । गधालाई भारी नपुगेर रुन्छ । हो, अहिलेको आधुनिक शिक्षा त्यस्तै देखिएको छ । भएको छ अनि बनाइएको छ । यसैले छ पछिल्लो पुस्ता भाग्यमानी हुँदै होइनन् । अधिल्लो पुस्ता जन्मभूमिमे रहनेगरी आफ्नो संस्कृति, भाषा जोगाउने गरी शिक्षा लिन्थे । अहिले त पुस्ता भन्ने कि

निर्देशक मुस्कान डकाल नयाँ फिल्म 'पञ्चामृत' निर्देशनको तयारीमा छन्। भदौबाट सुटिङमा जाने तयारी गरिएको फिल्म आध्यात्मिक-लभस्टोरी कथावस्तुमा बनेर लागेको हो। सौगत मल्ल, निरुता सिंह, विपना थापा, उत्तम प्रधान र मिथिला शर्माको अभिनय रहने फिल्मका लागि केही कलाकार छनौटको क्रमा जारी छ। छिट्टै कलाकार छनौट सकाएर निर्माण युनिट प्रिप्रोडक्सनमा जुट्नेछ। 'नाई नभन्नु ल ३' बाट निर्देशनमा डेब्यू गरेका मुस्कानको यो तेस्रो फिल्म हुनेछ। उनले यस अगाडि 'समर लभ' निर्देशन गरेका थिए। तीन च्याटरमा निर्माण हुने फिल्मको स्क्रिप्ट सबै च्याटरको तयार रहेको बताइन्छ। 'दर्पण छायाँ' जोडी उत्तम र निरुताले डेढ दशकपछि यो फिल्म मार्फत एकसाथ काम गर्न लागेका हुन्।

मंगलबार, २६ असार २०८० (Tuesday, July 11, 2023)

मोफसलमा 'बगान'

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- आउँदो शुक्रवारबाट प्रदर्शन हुन लागेको चलचित्र 'बगान'को टिम मोफसल भ्रमणमा रहेको छ। चितवनबाट सुरु भएको भ्रमणअन्तर्गत बुटवलमा सकेर आइतबार पोखरामा पत्रकार सम्मेलन गरिने निर्माता तथा गीतकार सुरेश वाग्लेले जानकारी दिए। 'दर्शक र मोफसलका सञ्चारकर्मीसँग प्रत्यक्ष भेटेर साक्षात्कार गर्ने उद्देश्यले प्रदर्शनकै सातामा समेत मोफसल भ्रमण गरेका हुन्। हाम्रो सार्वजनिक सामग्रीलाई लिएर उहाँहरू उत्साहित हुनुहुन्छ। केही समयको अन्तरालमा पूर्ण पारिवारिक फिल्म लिएर आउँदैछौं, निर्माता वाग्लेले भने।

भ्रमणमा निर्माता वाग्लेसँगै निर्देशक सरोज खनाल, अभिनेत्रीद्वय करिश्मा मानन्धर र प्रिन्सला कार्की छन्। डेब्यु अभिनेत्री कार्कीले मोफसल भ्रमण गर्दा भईरहेको साक्षात्कारमा चलचित्रसम्बन्धी जानकारी गराइरहेको बताइन्। 'हामीले प्रत्यक्ष रूपमै उहाँहरूको जिज्ञाषा मेटाउँदैछौं। यो मेरो लागि पहिलो अनुभवसमेत हो', अभिनेत्री कार्कीले भनिन्।

यस्तै, चितवनमा गरिएको पत्रकार सम्मेलनपश्चात् टिमले भरतपुर महानगरपालिका प्रमुख रेणु दाहालसँग भेट गरेको थियो। एकल महिलाको संघर्षसँगै शिवाले ल्याउने परिवर्तनलाई देखाइएको फिल्मको बारेमा प्रमुख दाहालले जिज्ञासा राखेकी थिइन्।

'प्रमुख दाहालले उठान गरेको विषयको बारेमा जानकारी लिँदै यी र यस्तै महिलालाई जोडिएको विषयलाई फिल्ममाफत समाजमा ल्याउनु पर्ने बताउनुभयो। उहाँ समेत फिल्म हेर्न ईच्छुक हुनुहुन्छ', निर्माता वाग्लेले भने। बगान समूहले एकल आमाको परिचय खुले विवरणका आधार पेस गरेर नि:शुल्क फिल्म हेर्न पाउने घोषणा समेत गरिसकेको छ। यसमा नीर शाह, बसुन्धरा भुसाल र मिथिला शर्मा लगायतको पनि अभिनय रहेको छ। स्वप्निल नीरवको कथामा आधारित रहि बनेको यो फिल्ममाफत अभिनेता खनालले निर्देशनमा र अभिनेत्री कार्कीले अभिनयमा डेब्यु गरेका हुन्।

नेपाली वेबसाइट डटकमको प्रस्तुति रहेको 'बगान'का निर्माता सुरेश वाग्ले हुन् भने कार्यकारी निर्माता विनोद मानन्धर हुन्। यसमा गौरीशंकर धुजुको डिओपी, उत्सव दाहाल र नारायण जिस्कीको छायांकन, सन्देश शाहको सम्पादन, समिर मियाँको भि.एफ.एस. तथा रनिश फागोको कलर ग्रेडिङ रहेको छ। ब्याकराउन्ड स्कोर सुजिल कर्माचार्य र साउन्ड मिक्सिङ मुकेश शाहको रहेको छ। हरि लम्साल र सुवास भुसालको संगीत रहेको फिल्मका गीतमा अञ्जु पन्त, सुगम पोखरेल र अस्मिता अधिकारीको स्वर रहेको छ। चलचित्रको वितरण रिच इन्टरटेन्मेन्ट र डिस्ट्रिब्युटनले काठमाडौँ उपत्यका र बाहिर एफडी कम्पनीले गर्दै छ।

११औँ नेपाल अफ्रिका फिल्म फेस्टिबल

'द ट्रेन अफ साल्ट एन्ड सुगर' र 'प्रकाश' सर्वोत्कृष्ट फिचर फिल्म

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- ११ औँ संस्करणको नेपाल अफ्रिका फिल्म फेस्टिबल २०२३ मा नेपाली प्रतिस्पर्धामा दिनेश राउतको चलचित्र प्रकाश उत्कृष्ट भएको छ। प्रकाशबाटै विकास सुवेदीले सर्वोत्कृष्ट स्क्रिप्टको अवार्ड, प्रकाश चलचित्रकै मान्छे मान्छे गीतबाट एलिस कार्कीले उत्कृष्ट संगीतकारको अवार्ड चुमेका छन्।

शनिवार २३ असारबाट सोमबार २५ असारसम्म काठमाडौँको नाचघरमा प्रदर्शन भएका चलचित्रबाट विभिन्न उत्कृष्ट विधाका अवार्ड प्रदान गरिएको हो। कार्यक्रममा सर्वोत्कृष्ट अभिनेताको अवार्ड चलचित्र प्रेमगञ्जबाट तेज गिरीले र सर्वोत्कृष्ट अभिनेत्रीको अवार्ड चलचित्र भाग्यबाट अभिनेत्री निता ढुंगानाले जितिन्। गीति चलचित्र भाग्यले जुरी अर्वाइ पायो भने भाग्यबाटै रोशन कुमार श्रेष्ठले सर्वोत्कृष्ट निर्देशकको अवार्ड, भाग्यबाटै अभिनेता युराज (सुरज) गराचले अभिनेता तर्फको जुरी अर्वाइ र सुनिल कटुवालले सह अभिनेताको अवार्ड जिते। सर्वोत्कृष्ट सह अभिनेत्रीको अवार्ड चलचित्र परिवारबाट बसुन्धरा भुसालले हाँसिल गरिन्।

नेपाल संगीत तथा नाट्य प्रज्ञा प्रतिष्ठानका पूर्व उपकुलपति तथा अग्रज संगीतकार शम्भुजीत वासकोटाको प्रमुख आतिथ्यमा भएको समापन समारोहमा वेस्ट सिनेमाटोग्राफरको अवार्ड फिल्म हुक्काबाट कृष्णवहादुर थापाले, वेष्ट एडिटरको अवार्ड फिल्म परिवर्तन (द चेन्ज)बाट वीरन्द्र भाट विपिनले हाँसिल गरे।

यस्तै वेष्ट सर्ट फिल्मको अवार्ड प्रद्युम्न मिश्र निर्देशित फिल्म दुविधाले र वेस्ट डब्युमेन्ट्रीको अवार्ड रोशनी केसी

निर्देशित वृत्तचित्र डेडिकेसन (समर्पण)ले र वेष्ट स्टुडेन्ट फिल्मको अवार्ड नेपाल फिल्म क्याम्पसका सामल कुमार बज्राचार्यले फिल्म 'हावाभ्यान्'बाट जिते। राष्ट्रिय तर्फको निर्णायकमा अग्रज चलचित्र निर्देशक सत्यराज चौलागाईं, गायकद्वय नमराज ढुंगाना, नारायण थापा, अग्रज एरेन्जर अमोस तामाङ र ध्वानी सम्पादक मनोज परियार थिए।

अन्तराष्ट्रिय तर्फ घानाको सर्ट फिल्म 'या' बाट निर्देशक इसी ह्यामोहेले जुरी अर्वाइ जितिन्। वेस्ट अफ्रिकन डब्युमेन्ट्रीको अवार्ड जिम्बावेको डब्युमेन्ट्री 'कलिङ द डेड'ले हाँसिल गर्दा केन्या र जर्मनको काल्जा बेनजर निर्देशित सर्ट फिल्म 'वाटु वाटोले वेष्ट अफ्रिकन सर्ट फिल्मको अवार्ड हाँसिल गर्‍यो। लिर्सिनियो एजेभेदो निर्देशित मोजाम्बिकाको फिल्म 'द ट्रेन अफ साल्ट एन्ड सुगर'ले सर्वोत्कृष्ट अफ्रिकन फिचर फिल्मको अवार्ड चुन्यो। नायक अभिनेता आर्पेन सिन्देल, निर्देशक सुदर्शन थापा, कान्तिपुरका कपी एडिटर पारस प्रकाश

नेपाल, गायिका तथा संगीतविज्ञ भ्रुमा लिम्बु र अभिनेता/गायक तथा फेशन टोक्नोलोजी विशेषज्ञ फुपु तेन्जिङ शेर्पा अन्तराष्ट्रिय अफ्रिकन फिल्मको निर्णायकमा थिए। सोही कार्यक्रममा अन्तराष्ट्रिय इभेन्ट डिरेक्टर निशु कान्त भा, अन्तराष्ट्रिय भेकअप आर्टिस्ट सुष्मा पौडेल (गीता) र संगीतकार सरोज कोइरालासम्मामित भए।

कलेज अफ जर्नालिज्म एन्ड मास कम्युनिकेशनको आयोजना तथा चलचित्र विकास बोर्ड र लक्ष्मण क्रियसन प्रा.लि.को सह आयोजनामा सम्पन्न यो समारोहमा अन्तराष्ट्रिय तर्फ ११ का दश वटा अफ्रिकन फिल्म र राष्ट्रिय तर्फ नेपालका १२ वटा गरी कुल २२ वटा फिल्म प्रदर्शन गरियो।

महोत्सवमा वीरेन्द्र हामलले माईम एक्ट सम्बन्धि एक दिवसीय अभिनेता प्रशिक्षण विभिन्न १८ जनालाई दिए। यस्तै महोत्सवको दोश्रो दिन नेपाली सर्ट फिल्मको अन्तराष्ट्रिय बजार विषयमा भएको अन्तर क्रियामा चलचित्र विकास बोर्ड सदस्य राजु केसी, यो

महोत्सवका कोअर्डिनेटर चिरञ्जिवी गुरागाईं, निर्देशक तथा समीक्षक मनोज पण्डित, सर्ट फिल्म निर्माता सुसान्त श्रेष्ठ वक्ता थिए। अन्तरक्रियालाई सञ्चारकर्मी विष्णु सुवेदीले सहजीकरण गरेका थिए।

समारोहमा नेपाल संगीत तथा नाट्य प्रज्ञा प्रतिष्ठानका पूर्व कुलपति तथा अग्रज संगीतकार वासकोटाले यस्तो अन्तराष्ट्रिय महोत्सवलाई सरकारले विशेष सहयोग गर्नु पर्ने बताए। यस्तै नेपाल फिल्म सोसाईटीका अध्यक्ष कृष्ण मल्लले एउटा फरक अन्तराष्ट्रिय फिल्म महोत्सवका रूपमा नेपाल अफ्रिका फिल्म फेस्टिबल स्थापित भएको छु भने।

आयोजक संस्था कलेज अफ जर्नालिज्मकी प्रिन्सिपल एवम्स फेस्टिबल डिरेक्टर डा. मञ्जु मिश्रले अफ्रिकाले आफुहरूलाई वेवस्ता गर्दा पनि नेपालमा महोत्सव गर्दै आएको छु भनिन्। निर्माता संघका अध्यक्ष नवल खड्का, निर्देशक समाजका अध्यक्ष जनकदीप पराजुली, कलाकार संघका महासचिव सविन श्रेष्ठ, कोशी प्रदेशकी सांसद मिना श्रेष्ठ लगायतले नेपालमा बसेर सिने प्रेमिलाई अफ्रिकन फिल्मको स्वाद यो महोत्सवले दिँदै आएको बताए।

महोत्सवका म्यानेजर डब्यु क्षत्रीले आर्थिक अभावका कारण पनि आफुहरूले यो महोत्सवलाई आफ्नै खर्चमा यहाँसम्म ल्याउन सकेको बताए। महोत्सवबाट अफ्रिका महाद्विप र वारिहका सिनेकर्मीले अफ्रिकामार्थि बनेका उत्कृष्ट फिल्मलाई देखाउने गरेको क्षत्रीले बताए। समापन समारोहमा गायक सविन सुवेदीले गीत प्रस्तुत गरेर दर्शकलाई मनोरम तुल्याए। यसरी असार २३ देखि २५ सम्म १२ मुलकका २२ चलचित्र प्रदर्शन, विभिन्न कार्यक्रम र उत्कृष्ट विधाका अवार्ड प्रदान गर्दै सोमबार बेलुका यो महोत्सव सकिएको छ।

रंगशाला

प्रधानमन्त्री कप भलिबल

पुलिसको लगातार तेस्रो जित

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- नेपाल पुलिस क्लबको महिला टोलीले सातौँ प्रधानमन्त्री कप ए.भि.ए. महिला तथा पुरुष राष्ट्रिय क्लब लिग २०८० मा लगातार तीन जित निकालेको छ।

आज सम्पन्न खेलमा पुलिसको महिला टोलीले नेपाली सेनाको त्रिभुवन आर्मी क्लबलाई ३-० ले पराजित गर्दै थप ३ अंक जोडेको छ। पुलिसले एक तर्फै खेलमा आर्मीलाई २५-१८, २५-१२, २५-१८ ले पराजित गरेको हो। यस जित सँगै पुलिसको ९ अंक भएको छ। यस अघि पुलिसले गण्डकी प्रदेश र एभरेष्ट भलिबल क्लबलाई पराजित गरेको थियो।

नेपाल भलिबल संघको आयोजनामा भएको लिग प्रतियोगिताको अर्को खेलमा एपिएफले गण्डकी प्रदेश भलिबल क्लबलाई २५-१२, २५-१८, २५-१८ को सोभो सेटमा पराजित गर्दै आफ्नो खातामा थप ३ अंक जोडेको छ। एपिएफको लिगमा यो दोश्रो जित हो। यस अघि एपिएफले आर्मीलाई

पराजित गरेको थियो। एपिएफको ५ अंक भएको छ। आर्मी संग एपिएफले अंक बाँडेको थियो।

यस्तै आजै सम्पन्न महिला तर्फको अर्को खेलमा होङ्गवान्जी न्यू डायमन्ड क्लबले

एभरेष्ट भलिबल क्लबलाई ३-० को सोभो सेटमा पराजित गर्‍यो। डायमन्डले २५-१७, २५-१२, २५-१२ को जित निकालेको हो। यस सँगै डायमन्डको ६ अंक भएको छ। यस अघि डायमन्डले गण्डकीलाई पराजित

गर्दै ३ अंक जोडेको थियो। अंक तालिकामा डायमन्ड दोश्रो स्थानमा रहेको छ।

राष्ट्रिय खेलकुद परिषद्को कभर्डहलमा भएको खेलमा टिपटप हेल्प नेपाल क्लबले दोश्रो जित आत्मसाथ गरेको छ। आज सम्पन्न खेलमा हेल्प नेपालले दावाली मिलन क्लबलाई ३-० सेटमा पराजित गरेको हो। पहिलो सेट २५-१७ ले जितेको हेल्प नेपालले दोश्रो सेट २५-२२ र तेस्रो सेट २५-२१ ले जित्दै थप ३ अंक आफ्नो खातामा लेखाएको हो। यसका साथै हेल्प नेपालको ६ अंक भएको छ। हेल्प नेपालले यस अघि सैलुङ्ग बाघदुङ्गालाई पराजित गर्दै ३ अंक जोडेको थियो।

पुरुष तर्फकै अर्को खेलमा आर्मीले गण्डकी प्रदेशलाई ३-० ले पराजित गर्‍यो। संघर्षपूर्ण खेलमा आर्मीले ३ भारतीय खेलाडी सम्मिलित टोली गण्डकीलाई २५-१९, २५-२४, ३३-३१ ले पराजित गरेको हो। यस जितका साथ आर्मीको ९ अंक भएको छ। यस अघि आर्मीले दावाली मिलन क्लब र सैलुङ्ग बाघदुङ्गालाई जितेको थियो।

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- कर्माछिरेड शेर्पाको अध्यक्षतामा नेपाल फुटबल क्लब एसोसियसन समिति गठन गरिएको छ। काठमाडौँमा सोमबार भएको डिभिजन क्लबहरूको भेलाको शेर्पाको अध्यक्षतामा मनाङ क्लबका अध्यक्ष विजय घले र आरसीटीका कुमार राज भण्डारी छन्।

यस्तै महासचिवमा उपेन्द्रमान सिंह, सचिवमा ध्रुव विक्रम पाण्डे र कोषाध्यक्षमा मनोरथ आचार्य छन्। सदस्यमा इन्द्रमान तुलाधर, विश्वास विक्रम शाह, कपिला राना, डिकेन सुवाल, रामकुमार तामाङ, शिक्षित पराजुली र दिपक ज्ञवाली छन्। डिभिजन क्लबहरूको हक, हित र अधिकारका लागि संगठित रूपमा अघि बढ्ने उद्देश्य सहित क्लब एसोसियसन गठन गरिएको मनाङ क्लबका अध्यक्ष

विजय घलेले बताए। एन्फाको पछिल्लो कार्यशैलीप्रति डिभिजन क्लबहरू असन्तुष्ट रहँदै निरन्तर भेला गर्दै आएका थिए। आफ्ना माग सुनुवाइ नभएपछि क्लबहरू संगठित भएर अघि बढ्ने निर्णय गरेका छन्। समितिमा ए. वी. र सी डिभिजनका अधिकांश क्लबहरूको सहभागिता र एक्सपर्टता देखिएको छ। समितिको अध्यक्षमा रहेका शेर्पा यसअघि अखिल नेपाल फुटबल संघ एन्फाका केन्द्रीय अध्यक्ष रहेका थिए।

नेपाली टोली श्रीलंका प्रस्थान

काठमाडौँ (प्रस)- विश्वकप छनोट क्रिकेट खेलेर घर फर्केको चौथो दिन नेपाली क्रिकेट टिम श्रीलंका प्रस्थान गरेको छ। श्रीलंकामा एशियाका टेष्ट मान्यता प्राप्त सहितका ८ राष्ट्र सम्मिलित एसीसी इमर्जिड टिम्स एसिया कप हुँदै छ।

इमर्जिड कपमा नेपाल बाहेकका देशले आफ्नो ए टिमलाई सहभागी गराउनेछन्। नेपालले जिम्बावेमा भएको विश्वकप छनोट खेलेका ११ जना र ५ जना नयाँ खेलाडी सम्मिलित राष्ट्रिय टिम नै पठाएको छ। प्रतियोगितामा नेपालले भारत ए, पाकिस्तान ए र युएई एसंग खेल्नेछ।

एशिया कप क्रिकेट प्रतियोगिता हुनुभन्दा दुई महिनाअघि हुन लागेकाले इमर्जिड कपलाई नेपालले एशिया कपकै तयारीका रूपमा लिएको छ। इमर्जिड टिम्स एसिया कपको लागि विन्डअप

हो। यसलाई हामीले अवसरका रूपमा लिनुपर्छ र केही खेल जित्नुका लागि प्रयास गर्नुपर्छ, सोमवार श्रीलंका प्रस्थान गर्नुअघि मुख्य प्रशिक्षक मोन्टी देसाइले भने। दुई महिनापछि हुने एसिया कपमा नेपालले भारत र पाकिस्तानको सिनियर टिमसँग खेल्ने छ।

इमर्जिड कपमा युएईले पनि ए टिम नै पठाउने भएकाले यस प्रतियोगिताका कुनै पनि खेलले ओडीआई मान्यता पाउने छैन। त्यसैले टेष्ट मान्यता प्राप्त देशको टिमको ए टिमसँग खेल्दै एसिया कपका लागि तयारी गर्ने नेपालको लक्ष्य छ। प्रतियोगिता १३ जुलाई देखि २३ जुलाई सम्म श्रीलंकामा हुनेछ। नेपाल समूह बी मा छ। नेपालको समूहमा युएई, पाकिस्तान ए र भारत ए छन्। त्यस्तै समूह ए मा श्रीलंका ए, बंगलादेश

ए, अफगानिस्तान ए र ओमान छन्। नेपालले १४ जुलाईमा पहिलो खेल पाकिस्तान ए सँग खेल्नेछ। नेपालले दोश्रो खेलमा १७ जुलाई मा भारत ए को सामना गर्नेछ। समूह चरणको अन्तिम खेलमा नेपालले १९ जुलाईमा युएईसँग खेल्नेछ। २१ जुलाईमा प्रतियोगिताको सेमिफाइनल खेल रहेको छ। फाइनल २२ जुलाईमा हुनेछ।

नेपालको टोली : कुशल भुर्तेल, आसिफ शेख, अर्जुन साउद, रोहित पौडेल (कप्तान), कुशल मल्ल, पवन सराफ, देव खनाल, गुलशन भा, सोमपाल कामी, भीम सार्की, श्याम ढकाल, प्रतिश जि.सी, ललित राजवंशी, किशोर महतो, सन्दीप जोरा र सूर्य तामाङ।

विश्वकप छनोट: श्रीलंका च्याम्पियन

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- जिम्बावेमा सम्पन्न आइसीसी विश्वकप छनोट प्रतियोगितामा श्रीलंका अपराजित रूपमा च्याम्पियन बनेको छ। आईतवार सम्पन्न फाइनल खेलमा नेदरल्यान्ड्सलाई पराजितो अन्तरले पराजित गरि श्रीलंका च्याम्पियन भएको हो।

हरारे स्पोर्ट्स क्लबमा भएको फाइनल खेलमा श्रीलंका १ सय २८ रनको फराकिलो अन्तरले पराजित गर्दै उपाधि जितेको छ। श्रीलंका अपराजित रहँदै च्याम्पियन भएको श्रीलंका यसअघि नै भारतमा हुने विश्वकपमा छनोट भईसकेको थियो।

यस छनोटबाट भारतमा हुने विश्वकपमा नेदरल्यान्ड्स र श्रीलंकाले स्थान बनाएका थिए। श्रीलंकाले दिएको २ सय ३४ रनको लक्ष्य पछ्याएको नेदरल्यान्ड्स २३ दशमलव ३ ओभरमा १ सय ५ रनमा अलआउट भयो। नेदरल्यान्ड्सका लागि ओपनर म्याक्स ओडाउडले ६३ बलमा १ चौका र १ छक्कासहित सर्वाधिक ३३ रन बनाए। लोगन भान विकले अर्धजित २० रन बनाउँदा विक्रमजित सिंह १३ रन बनाए। नेदरल्यान्ड्सका अन्य कुनैपनि ब्याटरले दोहोरो अंकमा रन बनाउन सकेनन्। श्रीलंकाका लागि महेश थिक्सेनाले ४ तथा दिलशान मधुशानकाले ३ विकेट लिए। वानिन्दु

हसरंगाले आफ्नो नाममा २ विकेट राखे। त्यसअघि टस होरेर पहिला ब्याटिङको गरेको श्रीलंका ४७ दशमलव ५ ओभरमा २ सय ३२ रनमा अलआउट भएको थियो। श्रीलंकाका सेहान अर्चाचिगेले ७१ बलमा ४ चौकासहित ५७ रनको अर्धशतकीय ईनिङ खेले। कुशल मेन्डिस ५२ बलमा ५ चौका र १ छक्कासहित ४३ तथा चरिथ असलंका ३६ रन बनाए। पाथुम निसांका २३ तथा सदिरा समाराविक्रमा १९ रनमा आउट भए। नेदरल्यान्ड्सका लोगन भान विक, रायन केलिन, विक्रमजित सिंह र सकिव जुलफिकरले समान २/२ विकेट लिए।

छापावाला सुन / तेजाबी सुन / चाँदी	प्रति तोला -	प्रति तोला -	प्रति तोला -
	१११३००	११०७५०	१३९५

‘दोस्रो चरणको आर्थिक सुधार सुरु’

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- अर्थमन्त्री डा प्रकाशशरण महतले आगामी आर्थिक वर्षको बजेट कार्यान्वयनमा गएसँगै दोस्रो चरणको आर्थिक सुधार थालनी भएको बताएका छन्।

अर्थमन्त्री महतले अहिले अर्थतन्त्र सुधारोन्मुख रहेको र आगामी आर्थिक वर्षको बजेटमा राखिएका योजना तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनबाट थप सकारात्मक लय समात्ने उनको भनाइ छ। ‘अर्थतन्त्रलाई कसरी लयमा ल्याउने भन्ने हिसाबले आगामी आर्थिक वर्षको बजेट प्रस्ताव भएको छ। यसबाट दोस्रो चरणको सुरुआत भएको छ। यो सुधारलाई हामीले धनीभूत बनाएर लैजान्नुपर्नेछ। यसलाई कार्यान्वयन गर्न सकियो भने अर्थतन्त्र लयमा फर्किन्छ’, अर्थमन्त्री महतले भने।

अर्थतन्त्र सुधारका लागि नेपाल राष्ट्र बैंकले जारी गर्ने आगामी आर्थिक वर्षको मौद्रिक नीतिबाट थप केही नयाँ व्यवस्थाहरू आउने पनि उनले विश्वास व्यक्त गरे।

बजेट विनियोजनका लागि स्रोतको चाप र त्यसको व्यवस्थापन सरकारका लागि निकै चुनौतीपूर्ण रहेको पनि उनले बताए। ‘हाम्रा आवश्यकता धेरै छन् तर स्रोत सीमित छ। आवश्यकता र स्रोतको बीचको जुन खाडल छ, त्यसबाट सिर्जित टिप्पणीहरू अहिले आलोचनाका रूपमा आइरहेका छन्’, उनले भने, ‘अर्थतन्त्रलाई अनुशासनमा ल्याउन खासगरी हाम्रो खर्च गर्ने पद्धतिमा सुधार आवश्यक छ। हाम्रो स्रोत कति छ, त्यसका आधारमा हामीले बजेट विनियोजन गर्नुपर्छ। भावनामा बगेर यो पनि गर्ने, त्यो पनि गर्ने भनेर धेरै ठाउँमा हात हालेका छैनौं।’

सानो आकार र न्यून रकमका आयोजनामा केन्द्र सरकारले बाध्यात्मक अवस्थामा मात्रै बजेट छुट्याएको पनि अर्थमन्त्री महतले स्पष्ट पारे। ‘अधिकांश क्रमागत र बहुवर्षीय टेक्निका आयोजनामा सङ्घात सानो रकममा पनि बजेट पठाउनुपर्ने अवस्था थियो। त्यसलाई हामीले आगामी आर्थिक वर्षको बजेटमा रोक्न सकेनौं’, अर्थमन्त्री महतले भने, ‘दायित्व सिर्जना भइसकेकाले अनावश्यक रकमान्तर, स्रोतान्तर गर्ने प्रवृत्तिलाई पनि यस वर्ष रोक्न सकिनेछ।’

आगामी आर्थिक वर्षका लागि ल्याइएको वित्त नीतिसँग सम्बन्ध हुनेगरी राष्ट्र बैंकले केही खुकुलो व्यवस्थासहित आगामी आर्थिक वर्षको मौद्रिक नीति ल्याउने विश्वास पनि अर्थमन्त्री महतले व्यक्त गरे। आगामी आर्थिक वर्षको मौद्रिक नीति ल्याउने विश्वास पनि अर्थमन्त्री महतले व्यक्त गरे। आगामी आर्थिक वर्षको मौद्रिक नीति ल्याउने विश्वास पनि अर्थमन्त्री महतले व्यक्त गरे। आगामी आर्थिक वर्षको मौद्रिक नीति ल्याउने विश्वास पनि अर्थमन्त्री महतले व्यक्त गरे।

नेपालले ५० को दशकमा आर्थिक उदारीकरण र खुला बजार अर्थतन्त्रको नीति अंगालेसँगै पहिलो चरणको आर्थिक सुधारको सुरुआत भएको थियो। आगामी आर्थिक वर्षको बजेटले दोस्रो चरणको आर्थिक सुधारको जग बसाल्ने अर्थमन्त्री महतले बताए।

स्रोत सुनिश्चितता नगरी बजेट विनियोजन गर्ने प्रवृत्तिले अर्थतन्त्रको आन्तरिक संरचनामा समस्या देखिएको उनको भनाइ छ। त्यस्तै, अहिले आर्थिक सुधारको सुधारेको पनि अर्थमन्त्री महतको दावी छ। ‘अर्थतन्त्र सुधारोन्मुख छ। विदेशी मुद्राको सञ्चित बढिरहेको छ। पर्यटन क्षेत्र लयमा फर्किरहेको छ। ब्याजदर पनि घट्ने संकेत देखिएको छ’, उनले भने, ‘पूँजीगत खर्चलाई प्रभावकारी बनाउनेगरी बजेटमा वृद्धागत व्यवस्था राखिएका छन्। त्यसलाई हामीले सक्रियतापूर्वक कार्यान्वयन गर्छौं।’

सामान्य अंकले घटचो नेप्से

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- धितोपत्र बजारमा सेयर कारोवार मापक नेप्से परिसूचक फिर्ना अंकले घटेको छ। नेपाल स्टक एक्सचेंजका अनुसार नेप्से परिसूचक शून्य दशमलव ८० अंकले ओरालो लागेर दुई हजार ७६ दशमलव ९६ मा सीमित भएको छ।

ठूला कम्पनीको सेयर कारोवार मापन गर्ने सेन्सेटिभ परिसूचक शून्य दशमलव ११ अंकले बढेर तीन सय ८८ दशमलव ६२ मा पुगेको छ। कारोवार भएका कूल १३ उपसमूहमध्ये छ उपसमूहको सेयर मूल्यमा गिरावट आउँदा सात उपसमूहको सेयर मूल्यमा भने वृद्धि भएको छ। विभिन्न कम्पनीका एक करोड ११ लाख ८२

हजार तीन सय ३५ कित्ता सेयर र तीन अर्ब ७९ करोड ७९ लाख ८६ हजार पाँच सय ८३ मूल्यमा खरिद विक्री भएका छन्। नेप्सेका अनुसार कारोवारका आधारमा सोल्टी होटल शीर्ष स्थानमा छ। सो कम्पनीको र ३३ करोड १२ लाख ९० हजार नौ सय १२ मूल्यमा कारोवार भएको छ।

हिमालयन लाइफ इन्स्योरेन्स र २४ करोड ९१ लाख ८६ हजार नौ सय ९२, प्राइम बैंक र २४ करोड ८९ लाख ५० हजार पाँच सय, शिवम सिमेन्ट र १५ करोड ५१ लाख ५३ हजार छ सय १८ र सिटी होटल र नौ करोड एक लाख ६२ हजार सात सय ६२ बराबरको कारोवार भई शीर्ष पाँचमध्ये पन सफल भएका छन्।

नेप्सेका अनुसार रावा इन्जीनी कम्पनीको सेयर

मूल्य नौ दशमलव ९८ प्रतिशतले बढेको छ। साथै गुरुयश्वरी मर्चेन्टको सेयर मूल्य सात दशमलव २३, श्वेतगङ्गा हाइड्रोपावरको सेयर मूल्य छ दशमलव ७९ प्रतिशत र अरुण कावेरी पावरको सेयर मूल्य छ दशमलव ५४ प्रतिशतले बढेको छ। नेप्सेका अनुसार नेपाल फाइनान्सको सेयर मूल्य छ दशमलव ३६ प्रतिशतले बढेको छ।

सोमबारको कारोवारमा हिमालयन हाइड्रोपावरको सेयर मूल्य छ दशमलव ३४, सिटी होटलको छ दशमलव २६, सिद्धार्थ इन्भेस्टी फण्ड पाँच दशमलव ८०, सुपुर् मादी हाइड्रोपावर पाँच दशमलव शून्य सात र बलेफी हाइड्रोपावरको सेयर मूल्य चार दशमलव ७६ प्रतिशतले घटेको छ।

लुम्बिनी विकास बैंकको १६औं वार्षिकोत्सव कार्यक्रम

काठमाडौं (प्रस)- १६ औं वार्षिकोत्सवको अवसरमा लुम्बिनी विकास बैंकले विभिन्न कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ। बैंकले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत, टोखा नगरपालिका वडा नं. ७ वसुन्धरा, धापासीमा अवस्थित ‘पवित्र समाज सेवा नेपाल’मा आश्रित कलेज तथा विद्यालयमा अध्ययनरत असहाय बालबालिकाहरूलाई विद्यालय पोशाक वितरण गरेको छ। साथै, यस विकास बैंकले वार्षिकोत्सवकै उपलक्ष्यमा संस्थामा २० वर्ष भन्दा बढि विभिन्न तह र जिम्मेवारीमा रहि सेवा प्रदान गरेका १२ जना कर्मचारीहरूलाई सम्मान गरेको छ। सञ्चालक समितिका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरू र व्यवस्थापनको उपस्थितिमा बैंकका अध्यक्ष चिन्तामणी भट्टराई र प्रमुख कार्यकारी अधिकृत नरेश सिंह बोहराले संयुक्त रूपमा कर्मचारीहरूलाई दिधिसेवा पदक र मायाको चिन्ह प्रदान गरे।

बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत नरेश सिंह बोहराले उपस्थित सम्पूर्णमा शुभकामना सहित स्वागत मन्त्र्य राखेका थिए। त्यस्तै अध्यक्ष चिन्तामणी भट्टराईले सम्पूर्ण ग्राहक, सेयरधनी तथा कर्मचारीहरूलाई शुभकामना तथा वधाई दिएका थिए। हाल यस विकास बैंकले ७ वटै प्रदेशमा ८९ वटा शाखाहरू तथा १ वटा एक्सटरेन्स काउन्टर मार्फत कारोवार गर्दै आएको छ।

माण्डुको आइपिओ बिहीबारदेखि

काठमाडौं (प्रस)- माण्डु हाइड्रोपावर लिमिटेडले आउँदो बिहीबारदेखि आइपिओ विक्री खुला गर्ने भएको छ। कम्पनीले आयोजना प्रभावित क्षेत्रका स्थानीय वासिन्दा तथा वैदेशिक रोजगारीमा रहेका नेपालीहरूका लागि प्रिमियम भाउमा आइपिओ निष्कासन गर्न लागेको हो। यस कम्पनीले जारी पुँजी १ अर्ब ३६ करोड ३६ लाख ३७ हजार रूपैयाँको २ प्रतिशत अर्थात् २ लाख ७२ हजार ७२० कित्ता सेयर स्थानीय वासिन्दाहरूका लागि जारी गर्ने भएको छ।

यस कम्पनीले १ सय अर्कित मूल्यमा १०६ रूपैयाँ प्रिमियम थपेर २०६ रूपैयाँमा आइपिओ जारी गर्न लागेको हो। उक्त सेयरमा ललितपुर जिल्लाको बाग्मती गाउँपालिकाको वडा नं १ र २ का वासिन्दाहरूले आवेदन दिन सक्नेछन्। त्यस्तै, मकवानपुर जिल्लाको भिमफेदी गाउँपालिकाको वडा नं ५,६,७ र ८ तथा इन्द्र

आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति प्रतिवेदन

११ महिनामा ५२ खर्ब ५३ अर्ब तरलता प्रवाह

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- चालु आर्थिक वर्ष २०७९/८० को ११ महिनामा नेपाल राष्ट्र बैंकले साढे ५२ खर्बभन्दा बढी तरलता प्रवाह गरेको छ।

राष्ट्र बैंकले सोमबार सार्वजनिक गरेको देशको वर्तमान आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति प्रतिवेदनअनुसार गत जेठ मसान्तसम्ममा रिपोमार्फत रू ४ खर्ब १४ अर्ब ४७ करोड, सोफ्रै खरिद बोलकबोलमार्फत रू ८९ अर्ब ७० करोड, स्थायी तरलता सुविधामार्फत रू २७ खर्ब २७ अर्ब ११ करोड र ओभरनाइट तरलता सुविधा रू २० खर्ब २१ अर्ब ८७ करोड गरी कूल रू ५२ खर्ब ५३ अर्ब १६ करोड तरलता प्रवाह गरिएको हो।

यो कारोवारमा आधारित तरलता प्रवाहको तथ्यांक हो। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा विभिन्न उपकरणहरूमार्फत राष्ट्र बैंकले रू ८५ खर्ब २२ अर्ब १० करोड तरलता प्रवाह गरेको थियो। गत जेठ मसान्तसम्ममा रिभर्स रिपोमार्फत रू पाँच अर्ब तरलता प्रशोधन गरिएको राष्ट्र बैंकले जनाएको छ। समीक्षा अवधिमा राष्ट्र बैंकले विदेशी विनिमय बजार अर्थात् वाणिज्य बैंकबाट रू छ खर्ब ८७ अर्ब ४२ करोड तरलता प्रवाह गरेको छ। यो अवधिमा अमेरिकी डलर ४ अर्ब ३० करोड विक्री गरी रू ५ खर्ब ६२ अर्ब १९ करोड बराबरको भारतीय रूपैयाँ खरिद गरिएको जनाइएको छ।

राष्ट्र बैंकले सहूलियत दरमा प्रदान गर्दै आएको पुनरर्जावाट गत जेठ मसान्तसम्ममा रू १ अर्ब ९६ करोड लगानी गरेको छ। जेठ मसान्तमा १ लाख ४७ हजार ५ सय १० ऋणीलाई प्रवाह

भएको २ खर्ब ३ अर्ब १० करोड सहूलियतपूर्ण कर्जा बक्यौता रहेको राष्ट्र बैंकले जनाएको छ।

यसमध्ये कृषि तथा पशुपक्षी व्यवसाय कर्जाअन्तर्गत ६१ हजार २ सय ३५ ऋणीलाई प्रवाह भएको रू १ खर्ब ३९ अर्ब ६८ करोड कर्जा बक्यौता रहेको छ भने महिला उद्यमशील कर्जा अन्तर्गत ८३ हजार ४ सय ५५ महिला उद्यमीलाई प्रवाह भएको रू ६० अर्ब ४६ करोड कर्जा बक्यौता छ। सहूलियतपूर्ण कर्जाका अन्य शीर्षकअन्तर्गत २ हजार ८ सय २० ऋणीको रू २ अर्ब ९७ करोड कर्जा बक्यौता रहेको छ। ‘व्यावसायिक निरन्तरता कर्जा प्रवाह कार्यविधि, २०७७’ बमोजिम कोभिड-१९ प्रभावित पर्यटन र घरेलु, साना तथा मझौला उद्यम क्षेत्रको व्यवसाय निरन्तरतामा सहयोग पुऱ्याउन ती क्षेत्रका श्रमिक तथा कर्मचारीको पारिश्रमिक भुक्तानीका लागि प्रवाह भएको कर्जा गत जेठ मसान्तमा रू ७२ करोड ५४ लाख बराबर बक्यौता रहेको छ।

विदेश भ्रमणमा जाने नेपालीले रू एक खर्ब १९ अर्ब ९९ करोड खर्च गरेका छन्। गत वर्षको तुलनामा यस्तो खर्च ३७ दशमलव नौ प्रतिशतले बढी हो। गत आवको सोही अवधिमा नेपालीले विदेश भ्रमणमा रू ८७ अर्ब तीन करोड बराबर खर्च गरेका थिए।

सोही अवधिमा नेपाल भ्रमण गर्ने विदेशी पर्यटकबाट जम्मा रू ५८ अर्ब छ करोड आम्दानी भएको छ। जुन अघिल्लो आवको सोही अवधिमा तुलनामा ९४ दशमलव तीन प्रतिशतले बढी हो। गत वर्षको सोही अवधिमा विदेशी पर्यटकबाट रू २९ अर्ब ८८ करोड आम्दानी भएको थियो।

यस्तै विदेश अध्ययन गर्न जाने नेपाली विद्यार्थीले समीक्षा अवधिमा रू ८९ अर्ब १८ करोड बाहिर लगेका छन्। गत वर्षको सोही अवधिमा यस्तो खर्च रू ५९ अर्ब ९९ करोड बराबर थियो।

विदेशी मुद्रा सञ्चिति बढ्यो
चालु आर्थिक वर्षको जेठसम्म स्थितिमा सुधार देखिएको छ। नेपाल राष्ट्र बैंकको प्रतिवेदनमा शोधनान्तर स्थिति जेठ मसान्तसम्म रू दुई खर्ब २८ अर्ब ९८ करोडले बढेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा शोधनान्तर स्थिति रू दुई खर्ब ६९ अर्ब ८१ करोडले घाटामा

थियो। अमेरिकी डलरमा अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा दुई अर्ब २६ करोडले घाटामा रहेको शोधनान्तर स्थिति समीक्षा अवधिमा एक अर्ब ७४ करोडले बढेको छ।

साथै समीक्षा अवधिमा विदेशी विनिमय सञ्चिति २१ दशमलव आठ प्रतिशतले वृद्धि भई १४ खर्ब ८० अर्ब ८७ करोड पुगेको छ। गत आसारमा यस्तो सञ्चिति रू १२ खर्ब १५ अर्ब ८० करोड थियो। अमेरिकी डलरमा यस्तो सञ्चिति २०७९ असार मसान्तमा ९ अर्ब ५४ करोड रहेकोमा २०८० जेठ मसान्तमा १८ दशमलव पाँच प्रतिशतले वृद्धि भई ११ अर्ब ३० करोड कायम भएको छ।

कुल विदेशी विनिमय सञ्चितिमध्ये नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको सञ्चिति २०७९ असार मसान्तमा रू १० खर्ब ५६ अर्ब ३९ करोड रहेकोमा २०८० जेठ मसान्तमा २५ दशमलव एक प्रतिशतले वृद्धि भई रू १३ खर्ब २१ अर्ब २५ करोड पुगेको छ।

बैंक तथा वित्तीय संस्था (नेपाल राष्ट्र बैंक बाहेक) सँग रहेको विदेशी विनिमय सञ्चिति २०७९ असार मसान्तमा रू एक खर्ब ५९ अर्ब ४१ करोड रहेकोमा २०८० जेठ मसान्तमा शून्य दशमलव एक प्रतिशतले वृद्धि भई रू एक खर्ब ५९ अर्ब ६३ करोड पुगेको छ। विसं २०८० जेठ मसान्तको कूल विदेशी विनिमय सञ्चितिमा भारतीय मुद्राको अंश २२ दशमलव नौ प्रतिशत छ।

चालु आवको ११ महिनाको आयातलाई आधार मान्दा वैश्वीकरण रहेको विदेशी विनिमय सञ्चिति ११ दशमलव दुई महिनाको वस्तु आयात र नौ दशमलव छ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्न पर्याप्त रहने देखिन्छ।

अत्यन्त जरुरी सूचना

प्रभाव पब्लिकेसन प्रा.लि.द्वारा प्रकाशित प्रभाव दैनिक पत्रिकामा विज्ञापन प्रकाशित गर्नुभएको सम्पूर्ण विज्ञापनदाता, म्यानपावर संघ-संस्थाहरूले विज्ञापन प्रकाशित गरे बापतको बाँकी वक्यौता रकम यहि २०८० साल असार मसान्तभित्र भुक्तानी गरी आफ्नो हरहिसाब मिलान गर्नुहुन यसै सूचनाद्वारा जानकारी गराइन्छ।

लेखा शाखा
प्रभाव पब्लिकेसन प्रा.लि.

काठमाडौं-७, सिफल, नेपाल
फोन नं.: ०१-४२७३७७७, ०१-४५८४३६८

अब मात्र एक क्लिकमा...

www.prabhahabonline.com

facebook

www.facebook.com/Prabhab Online

प्रभाव दैनिक